

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă
Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.
Manuscripte nu să dau napoi.

La plăcinte înainte!

Al naibii de tot s'a adevărit în timpul din urmă în lupta noastră politică, marele adevăr spus de poporul nostru în zicătoarea sa:

La plăcinte,
înainte!
La război,
înapoi!

Războiul nostru național îl poartă o falangă de bărbați din cei înimoși, cari să azvîrl în flăcările lui cu primejdia de a-și arde aripile, de a-și arde ochii, de a cădea înșiși în jaratecul acestui vajnic foc, — jertfindu-și tihna vieții și multe bunuri ale lor personale, de dragul luptei pentru binele întregului neam!

Acești purtători ai războiului sfînt, sînt credincioșii membri ai partidului național român, cari duc luptă cu multe fețe: luptă de răspîndire a culturii (învățătorei) în popor, luptă pentru întărirea în bunăstare, luptă de apărare a drepturilor naționale și luptă de cucerire de noue drepturi, cari nu ni-s'au dat sau ni-s'au răpit! De toate acestea trebuie să ținem samă o conducere națională prevăzătoare.

Dintre aceste lupte, mai bine a reușit până acum cea dată în frontul pentru răspîndirea luminii în popor! S'a deșteptat mult poporul nostru față de aceea ce era înainte vreme. Și să deșteaptă mereu. Asta ca întărire sufletească! — A izbutit și izbutește apoi destul de îmbucurător și întărirea lui materială. Poporul nostru peste tot, și singuraticii lui fii, sporesc văzînd cu ochii în avere. Iar asta îți dă temelia de tărie pentru viață neatrănătoare. Mai sterpe au rămas până acum luptele din fronturile curat „politice”: pentru apărarea drepturilor politice și pentru cucerirea de altele noi!

Și ochiul ager al politicilor din Pesta au văzut și văd aceea, că în cele politice li poți încă ținea pe Români sub talpa volniciei, dar în cele ale deșteptării și a prinderii de putere, nu mai mult! Ei să vor întări sufletește și materialicește, și ca mîne vor ajunge destul de tari a-și cuceri drepturile politice!

Și de aceea, folosindu-se de po-

tichirea politică dela aceste alegeri, poticnire venită prin aceea, că i-au pus poporului pedeca în chip mișelesc prin corupere grozavă, — haid să-i prindă guvernul cu o celaimă bună pe Români, să „facă pace” cu ei, că azi, cum sunt speriați, de sigur să dau mai lesne cu altă-dată.

Dar, ciudat, cercînd el aceasta „împăcare” cu Românii, nu să se apropie de conducătorii văzuți și știuți ai luptei aprige naționale, ci haid să scoată în linia de tîrguială pe alți bărbați, cari n'au stat în valurile cele mai dinainte ale focului luptei, ci totdeauna mai la adăpost: Metropoliți, vicari și mai ales — fugari... ca Brote, și scăpați ca Slavici! Și cu aceștia o ia la tîrguială. Și încă cu ușile închise, pe ascuns, în întunec! În această tovărășie e păcat că Tisza și Khuen au atras și pe cinstitul domn Dr. I. Mihai, care nu să potrivește și noi nu-l admitem nici o clipă în șirul deseraților Savici, Brote, nici în societatea perfidului Mangra, cari pe ascuns să țin de mîna cu Moldovan Gergely și cu Burdea și cu Siegescu și alte cucuvăi răgușite și scirboase! Nici I. P. S. Sale Metropolitului Mețian nu i s'a potrivit că prea s'a aporiat de cărdășia acestei cete de bufnițe politice, cari — la plăcinte iute săriră înainte, dar la război, să șitu ținea cît mai napoi!

E o obrăznicie, nu altceva, să-ți vină ție Eugen Brote, care și-a ținut 17 ani scumpa piele pitită și adumbrită prin răcorile pădurilor celor cu frunze de aur, ale dlui Dimitrie Sturza, — să facă acum el tîrg asupra păcii acelor Români cari de 17 ani stau în focul luptei mereu, băgînd în respect și pe fi-oroișii politici maghiari, și să nu lase ca, dacă ar fi vorbă de vre-o pace (precum nu va fi!), apoi aceea s'o facă cele două tabere războitoare, dar nu peste ele să-și înalțe gîtul lacom după pradă el și soții sei, cari au stat la război tot înapoi!

Căci, dacă guvernul a venit și numai pe o clipă la gîndul de-a cerca o apropiere de Români și o îmblînzire a luptei prea răsunătoare ce să dă între Români și Maghiari, apoi vădit că vrednicia pentru acest fapt e a celor din fruntea luptei naționale, nu a codașilor ascunși în dosul lor! Iar dacă a celorlora este vrednicia, ei singuri

sunt și chemați a fi poțitiți la pertractări pentru ceva pace!

Las'că n'o fi nimic de tot zgomotul cu „pacea”. Atît doar, că bucătura ce era în gura lui Moldovan Gergely, care a îmbătrînit și s'a prostit de tot, și nu mai are dinți să muște în trupul națiunii românești, — o să se dee acum la alte guri flămînde și gata a arunca din ele ori-ce murdărie la adresa politice și poporului nostru: Brote, Slavici, Mangra, cari toți trei s'or hîrjonl pentru coaja lui Gergely și și-or petrece bătrînețele ciufuluite, rumegînd la acea coajă spurcată!

UNELE—ALTELE

Auzi, auzi!

D. Eugen Brote a început a scrie articli neasămănat de perfizi și păcătoși în fondul lor, în »Telegraful« din Sibiu. În numărul dela 16 Aug. publică al doilea articol despre »Inclinarea spre pace« la Români și la Maghiari, și ajunge a ne spune înțelepciunea, că „o purtare și numai rece și rezervată a reprezentanților poporului român» față de politica maghiari, poate fi jalnică pentru Români din statul ungur...

Care va să zică: Aprindeți-vă numai decît foc de dragul Maghiarilor și a politice dela Pesta, Români, — cel puțin ca Eugen Brote, și vă aruncați în brațele acelor politici cu toată căldura, macar ca Mangra și Slavici, — că de unde nu, o fi rău...

Și mai departe ne spune că doară... »pornirea de împăciuire (care nu-îl) din partea guvernului, e o jertfă din partea sa!»

Cum puteți dară, voi Români proști, să nu vedeți, că trebuie să primiți cu capetele plecate fumul dela această jertfă, care nici nu vă cere altceva, decît — capetele plecate!

Tare a luat Dzeu mintea acestui fost mare politic național!

»Telegraful« face rău că publică articli atît de perfizi, că aruncă prin ei umbră urtă asupra bărbaților dela conducerea bisericei din Sibiu, despre cari să crede că însufă »Telegraful«!

O vorbă nerușinată.

Di Eugen Brote a fost pe vremuri membru în comitetul național, dar cînd comitetul, a cărui un vicepreședinte era el, a ajuns în mare proces pentru Memorand, el s'a tras frumos la larg în Țara-Românnască, și acolo a dus viață scutită de ne-

voi, căci omul cu inimă mare, Dimitrie Sturza, întli ministru al țării, l'a încredințat cu chivernisirea unei mari moșii a sale, dîndu-i-o în arîndă cu așa preț, ca să poată trăi domnește! Că ce rău i-a mers dlui Brote la moșia dlui Sturza și ce noroc l'a bătut cu pază pădurilor întinse ale aceluia, reese din faptul, că peste cîțiva ani de chivernisire, a mers la stăpînul averii și i-a zis: Acum dă-mi-o de tot mie, că ți-o pot cumpăra! Și bunul și cinstitul D. Sturza a rămas foarte uimit de îmblîmîntul arîndașului său. A înțeles îndată că bine a miluit el pe acest exilat de bună voe al fraților prigoniti din Ardeal, încît vine să-i imbie cumpărarea de tot a frumoasei sale moșii vechi boerestil! Nu l'a pizmuit însă pentru asta, ci lăsîndu-l mai departe conducător al moșiei, i-a spus numai că de vîndut nu o vinde. De aci încolo apoi d. Brote a început să urască pe binefăcătorului său și peste cîțiva ani de zile a ajuns cu el chiar în proces, ca și cum Sturza l'ar fi scurtat pe dînsul în bunurile sale!..

Dar de ce le spunem noi acestea aici? Apoi noi nu le-am fi spus acestea nici odată, fiind ele lucruri private și personale, de care noi nu ne atingem nici cînd, ne vedem însă siliți a le atinge aci, pentru a arăta cît de plin de patimă și negru în sufletul seu să vădește azi tot mai mult acest domn Eugen Brote, care părăsînd acum România, unde s'a umplut de avere, trece napoi la noi, și nici n'a pus bine piciorul pe pămîntul nostru și dă cu noroiu asupra țării ce l'a adăpostit!

De fapt cetim în »Gazeta Transilvaniei« din 13 August o scrisoare a dlui Eugen Brote, prin care răspunde la unele observări ce i-s'au făcut în acest ziar. Și în acest răspuns al său, d. Brote vorbind despre fuga sa dinaintea proceselor de care soții sei de luptă n'au fugit, ci li-au purtat urmările, — spune printre altele:

„Hotărîrea de a nu mă mai întoarce în patrie, n'a fost luată de mine, ci de alții. Eu m'am supus numai ei și, pot să o spun astăzi în toată conștiința, prin aceasta m'am osîndit eu însumi pe mine, cu mult mai aspru, decît m'ar fi putut osîndi jurații maghiari în toate procesele la olaltă!..

Demult n'am cetit o mai nerușinată aruncare cu tină asupra larg

primitoarei Țării-Românești, ca această infamie!

Iaca de ce ne-am văzut siliți a spune mai sus cum i-a umblat dlui Brote în Țară, unde a făcut avere încit rîvnea să scoată pe întiul ministru din moșia sa părințească! Și acum are obrazul să ne spună nouă: că mai ușor i-ar fi fost a sta în temnițele ungurești 5—6 ani de zile, la cît putea fi osîndit, decit acei ani să-i petreacă liber și îmbuibat în frumoasa Țara-Românească!

De ce? Poate pentru că nu i-au dat de tot domni de acolo moșiile lor? Iar dacă aceia, văzîndu-l ce bunătațe de om au ocrotit, — i-au închis ușile înaintea nasului, acum s'a îmbiat aici la ministri unguri, să le facă politică lor, cum le place, în contra Românilor, cu Mangra împreună, cu vestitul popă Câmpian dela Prigor, cu nenorocitul Slavici și cu Burdea-Șeghescu și cu Moldovan Gergely într'un mînușchiu. Numai să-i dea aceștia moșiile fondurilor secrete ale statului în chivernisire! Să-i dea ei pădurile budgetului în partea cea pentru pustiirea de suflete românești! Că aci poate merge mai ușor și mai gras ca în Țară! Și munca și-o începe tocmai precum i-se cere: hulind tot ce e încă curat românesc, chiar și liberul Regat, care nouă nu ne-a greșit și nu ne greșește nimic. Căci știe dl Brote, că fiecare Român de aici privește în chip firesc, cu ochi plini de curată și desinteresată iubire spre Regatul românesc, și știe că Ungurilor tocmai acest lucru nu le place, — el vine dar să ne spună ticăloșia, că: mai bine e să stai 5—6 ani în temnițele ungurești, decit tot atîția ani în Țara Românească!

Pentru asta da, poate să te plătească Tisza—Jeszensky cit de gras, domnule Eugen Brotel! Că așa ceva nici un Ungur, cît de rabiāt, încă n'a ajuns să spună! Ai întrecut pe Moldovan Gergely! Acela, amăritul, cade în talon. Și, de sigur, privește mîhnit la cariera pe care o faceți voi, ciracii lui, întrecîndu-l pe el, pe maestrul!

Goga și Mangra.

De curînd, a fost I. P. Sa Metropolitul Mețianu la Budapesta în treburi cît de-ale fundațiunii Gozsdu, cît de cele politice.

Pe I. P. Sa l'a cercetat în odaea dela hotel poetul Octavian Goga aflător în același timp în Pesta. De-odată iacă cine intră în odaea Metropolitului, salutînd respectuos? Vicarul Mangra dela Oradea-mare, cel atît de viu biciuit de peană fulgerătoare a poetului. El cunoștea pe poet dar să făcea că-i e strein.

— Cred că Vă cunoașteți, — zise Metropolitul, vrînd, de nu s'or cunoaște, să-i facă unul altuia cunoscuți, dacă i-a adunat Dzeu aci la olaltă în fața lui.

— De cîtva timp nu ne mai cunoaștem, — răspunse întepat vicarul, ca și cum ar zice: Decînd

m'am închinat la chip strein de neam și acest domn m'a biciuit așa prin foi, „nu ne mai cunoaștem“.

— Pardon, răspunse poetul istet, chiar că de un timp încoace 'um început să ne cunoaștem.

După alegeri.

Lui Niculiță Viorel,
și altora ca el...

Ai cetit, primarul Niculiță, calda și frumoasa scrisoare a luminatului Român Vasile Goldiș, cătră George Lericu, primarul Troașului? Cînd am tipărit-o, mai mult ca la ori-care altul, la tine ne-am gîndit și mare ne-a fost durerea în suflet, cînd ceteam cuvintele dlui Goldiș zise cînstiului Georgé al său:

„Ești sărac, George, știu. Dar vezi mie tu-mi ești mai scump ca Impăratul cu toate bogățiile lui, că tu nu cunoști altă mîrire, decit mîrirea de a slui națiunii românești...“

...fibrăul te-a chemat la poruncă și te-a întreat de ce mă urmezi. I-ai răspuns că mă iubești și crezi în mine și pentru aceea mă urmezi!...

și arată că pentru asta cînstiul om a fost prins, arestat, bătut și chinuit! Și numai la multe stăruințe slobozit. Și cum l'au slobozit, iar s'a dus unde a auzit glasul dulce alui Goldiș, deși era rupt de suferință și cu fața rănită de palmele fiarelor păgîne!...

Niculiță Viorel, Niculiță Viorel, primarul al Șibotului, ce jale ne e să te vedem pe tine atît de departe stînd de acest George Lericu dela Troaș! Că tu nu ești sărac de avere, ca Lericu, ci ești dăruiat de Dzeu cu stare frumoasă, și nu ești sărac nici de știință, că ai avut părinți cînstiți cari te-au purtat la școală și ai patru clase gimnaziale; și n'ai fost sărac nici de simțăminte bune românești, că te-am văzut venind odată în fruntea satului la alegere în tabăra celor cînstiți și buni. Ba chiar cu ajutorul acestor simțăminte bune românești ai ajuns în fruntea satului, și ne aducem cu drag aminte de ziua frumoasă, cînd ne-vrînd solgăbirăul să te pună pe tine primar, că prea erai știut ca Român cînstit, frații tăi s'au adunat roiu pe lîngă tine și nu s'a aflat un singur om în sat care să primească a fi candidat contra ta, și ai biruit pe solgăbirăul, făcîndu-l să te aleagă, ori îi place ori ba!

Cît de luminos apare azi înaintea ochilor nostri chipul aceluia Niculiță Viorel și a acelor frați Români din Șibot! El e ca un apostol în mijlocul lor, ei ca un zid de apărare al lui și al naționalizmului cînstit românesc al lui și al lor!

Ce te-a făcut, Niculiță, să-ți necinstești această frumoasă pomenire a ta, desfăcîndu-te din șirele cînstite ale Românilor buni, și să te tîrăi spre ceata neagră a vînzătorilor de neam, trebuind să-ți tragi pălăria pe ochi cînd dai față cu Românii cînstiți?

Au nu mai putem noi avea nă-

dejde nici în primari ca tine, că-rora părinții le-au dat învățatură multă, crezînd că prin asta fac din ei oameni mei vrednici ca crișmarul grăsun Mtea, și cari au și nea-tîrnarea maternală pe care tu o ai? Să îți pară astăzi și ție (și altora asemenea ție) de mai mult preț un papricaș, o bere, și poate o băncuță de 50 cor., decit frumosul nume și renume ce îl aveai pînă aci, și decit lauda și binecuvîntarea unui neam întreg?

Dragă George Lericu, săracule George Lericu, ce chip luminos de martir al credinței tale sfinte ne ești tu azi, față de vioreii nostri bogăți la pungă dar ajunși ceșitori de săraci sufletește!..

Cutezanța unui solgăbirău

în a ataca dreptul limbei române.

Pretura din Roșia (Munții Apuseni) a cerut oficiilor parohiale române din cercul său, că, întrucît au biblioteci școlare, să-i dea rapot ce cărți au în ele, cine e învățător, și altele.

Di preot din Cărpiniș, *Pompiliu Piso*, a dat și dsa răspuns la cere-rea asta a pretorei. — Bine înțelege, ca preot ce-și cunoaște drepturile bisericii sale, a dat, în chip prea firesc, răspunsul în limba oficială a bisericii, *românește*. L'a pus apoi în o cupertă pe care, cum e rînduiala, a scris românește și ungurește, că așa să cere. Posta a știut cui să dea scrisoarea, pretorele a primit-o, semn că a fost bine adresată. Dar la cîteva zile dl preot Piso să trezește că-i vine o scriptă dela pretură, în care pretorele Imreh, să acată în chip copilăresc și cutezător de scrisoarea de pe cupertă, că de ce a fost scrisă adresa întii românește și apoi sub ea ungurește, și că literile ungurești ar fi fost mai mici ca cele românești! Pretorul scrie preotului român:

...Trimițîndu-se sub Nr. 79—1910 la oficiul meu într'un plic un conspect privitor la biblioteca școlară, cu privire la plicul cu titlatură și adresa contrară legii (!) vă fac atent la următoarele.

„Pe plic (cupertă) e adresă dublă, înțitia tipărită, a doua scrisă cu mîna, și întreagă fața adresei arată, că oficiul parochial să nizește să arate că limba sa maternă, pe care o poate folosi în cercul autonom ei sale, este într'un rang cu limba statului! Asta însă n'are temei de drept, căci cu deregătorii să poate corespunde (scrie) numai în limba statului.“

Pornirea dușmănoasă (!) a adresei o arată încă și aceea, că scrisoarea cea în limba statului a pus'o *sub* cea naționalistă, și este scrisă cu litere cu mult mai mici!...

Și conspectul e scris dublu, punîndu-să pe lîngă numirea comunei în limba naționalității, și a statului!...

Aduc la cunoștința on. oficiu parochial, că de pe întreg teritorul cercului, pretorial, conspectele intrate în treaba asta, au sosit făcute numai în limba statului și plicurile încă au fost adresate în limba statului... etc.

Intă o scrisoare oficială care ne arată pînă la ce măsură au crescut coarnele șovinismului și a urei nesuferitoare, maghiare, față de limba noastră românească!

Părintele Piso a fost cu totul în dreptul său și a fost corect în purtarea sa, și totuși e atacat și, mi-te, dogenit de cutezătorul dere-

gător. Că a scris întiiu românește pe plic, e la loc, că doar aceea e pentru el, ca paroh, limba primă și oficială, și așa e rînduiala statorită dela ministeriu pentru corespondență bisericeii Limba maghiară să pune pe plic, nu ca adresă de fapt, ci ca traducere pe sama celor dela postă care n'ar pricepe adresa românească! E numai o parenteză a adresei românești. Nu e dar nici un greș de o scrii mai mic și o pui chiar în parenteză (—). A arunca pentru asta vorbe unui preot, e o dovadă de neștiință și șovinism sârbos din partea unui deregător.

Preoții români facă numai ca dl preot Piso, și bine fac, ba numai atunci fac bine!, și plinesc legea în chip cînstit.

Iar dacă e drept — și o fi — ce descopere pretorele, că ceialalți preoți toți au trimis conspecte ungurești și au adresat plicurile numai ungurește, — asupra acestor preoți atragem luarea aminte a Conzistorului, să-i iee la întrebări ca pe niște desprețuitori ai limbii oficială a bisericii lor, — lucru ce nu să poate ierta nici unuia! Cine i-a îndreptătit pe acești preoți a trimite la oficii scrisori oficială în altă limbă, decit în cea română?

Că de aceea le crește acestor slujbași cutezanța față de tot ce e al nostru, că, uite, noi le dăm îndem, prin lasitatea noastră! Și apoi cînd unul nu e laș, ci ține la calea corectă și la dreptul său, apoi iaca ori ce biet solgăbirăiaș îi sare în cap, că: tu de ce nu te îndoi și nu îngeunuchi umilit naintea mea, ca ceialalți frați ai tăi?

Coreșpondență.

Cîmpeni, August a. c.

Era o zi caldă de vară de care rar ni s'a dat în anul acesta. Ne bucuram și noi cărturarii de ea, dar mai mult să bucura poporul că totuși vor putea stringe recolta cîmpului mai ușor. Și cum pe la noi, sub poalele munților, toate să întirzie, deși era finea lui Cuptoriu, în toilul lucrului era cositul finului — abia. Tot muncitorul și respective economul era cu coasa în mîni. Pretutîndeni auzai fîșitul coasei în iarba umedă precum și zgomotul ascuțit al coasei între ciocan și nicovală. Cam de cătră seară, deodată apărură înaintea primăriei din Cîmpeni 60—80 economi cu coasele în spate. Pe cei de față ne cuprînsă o frică, crezînd că după purtarea dușmănoasă nouă, ce primarul a dovedit o cu recentele alegeri de deputat în cercul Trăscăului, i-a împins păcatele pe bieții economi la un act de rîsbunare și iute am alergat acolo. Ce era adevărat? Economii din Cîmpeni, în loc să își cosească lor, au trecut să facă primariului ziua de „clacă“ — așa să zice pe la noi la o zi pe care a lucrîi altuia de fitea. Ș'apoi încă cui? Primariului *George M. Corcheș*, care a dovedit atîta „patriotism“ față de dușmanii nostri cînd fu cu alegerea de deputat. Și asta o fac an de an. Nu țiar fi ciudă dacă poporul s-ar arăta mulțumitor față de un bine-făcător al său, ori față cu unul care îți poate da un sfat bun; asta ași înțelege o; dar să te faci „iobaș“ unuia care stă pe două scaune și care pentru a-și cîștiga „merite“ — te învață să-ți vinzi ce ai mai scump, limba și națiunea al, — asta e de neînțeles și durere — vedem că să întimplă, și încă cu

Cămpănarilor cari să țin că sunt mai ceva ca jurul! Curat »iobăjie« ca înainte de 48.

Dar când d'nealui să află între »iobaj« știe să dea pe »invățatul«, dovedindu-l prin vorbe necălite, că acei domni cari țin aita la naționalism „n'au făcut nici un bine pentru comună“, decât greutăți și năzazuri celor pe cari i-au amăgit (31) să voteze cu ei.

Eu încă fac parte din acei »nefericiți« cari n-am făcut pentru comună nici un bine; știu însă că d'nealui a făcut foarte mult și fiind că nu am la îndemână »iobajii« ca să le spun lor »meritele« ce le are, le voi spune aci:

Pune la »chimie« an de an suma fixă de 1200 cor., căci, mă rog s'a jăluit ziua și noaptea pe la toți reprezentanții, că să-i recunoască »vrednicia« prin urcarea plății dela 400 cor., cât era mai înainte, la 1200 cor.; pune încă la buzunar și plata de colector al dărei; apoi și pentru un alt oficiu, ca președinte al sedrii orfanele și încă pentru un oficiu iarăși președinte al foștilor arbitrași etc.

Dar acestea sunt nimica, are altele și mai și... Statutul nostru comunal rânduiește ca limba oficială să fie în afacerea limbii și cea română. Contrar acestei rânduiri jurnalul de casă a »vrednicului«, primariu e în limba maghiară, iar în tabela de dare vezi nume schimonosite ca „Seilárd“, János-Miklos-Vacul și mai știu eu ce, până ce reprezentanța comunală s'a văzut silită a' l'ndruma la cinstirea statului comunal.

Toate acestea și mai luind și alegerea din Trăscău, unde a votat și corțesit contra celui mai mare binefăcător al lui, sunt »meritele« neperitoare ale primarului din Cimpeni căruia să mai află oameni cari să-i strângă de pe cîmp — în clacă!
Coresp.

O congregație furtunoasă.

Sub acest titlu scrisesem în numărul 31 al foii noastre despre stările răsturnate din comitatul Murăș-Turda.

Acum vestim din nou, că pace nu s'a făcut încă și că oameni sunt mereu aprinși și gata de luptă. Congregația nu s'a mai ținut, deoarece ministrul a opr't'o pe timp nehotărît, iar pe vicecomite l'a suspendat (înlăturat din postul său). Când nu s'au mai putut însă certa domnii în casa comitatului, au pornit'o pe altă cale și ca „adevărați nepoți ai vitejilor Maghiari de pe vremuri“ ei „s'au provocat la duel“.

Și în timpul din urmă oică ziua n'treagă alergau după doctori și după martori și plecau în pădure, să se bată în săbii ori piștoale! Cancelăriile dela judecătoria stau zile întregi pustii. Doar cîte un servitor sta tolănit pe divanul domnului judecător și fumînd din tutunul șterpelit dela scriitor, gîndia la prostia stăpînitorilor, cari să bată și umblă după potcoave de cai morți...

Vitejia domnilor dela comitat a străbătut până și în dieta țării, dar deoarece s'a închis tocmai pe vremea aceea de încăerare, nu s'au putut îndeletnici deputații multă vreme cu ea.

Acum înai nou, ci-că domnii ar fi voit să se „împace“. Spre scopul acesta capii celor două tabere: fișpanul Erösdý și deputatul Désy Zoltán și-au ales fiecare cîte doi oameni de încredere și au chemat drept președinte pe groful Károly din Budapesta, ca apoi aceștia să judece tot lucrul și să spună, cine poartă vina. Duminică toată ziua și până la miezul nopții, și luni până pe la amiază, mereu s'a sfătuit comisia aceasta și a ascultat martori și a cetit scrisori, ca să descopere pe partea căreia e dreptatea și pe partea căreia vina? Și după aita sfătuire au spus judecata, că vinovat e — fișpanul Erösdý și din pricina aceasta el nu are drept să se dueleze cu deputatul Désy. Ci Erösdý nu s'a supus hotărîrii acesteia și prin doi advocați a trimis vorbă grofului Károly, că ei nu țin de dreaptă judecata acestuia, pentru că — și urmează cîte verzi — uscate, că pentru-ce nu.

Și acum ia o iar dinnainte! Că cei judecați nu să supun judecării! Și asuda de nou toți în luptă cu morile de vînt, în numele patriotismului vătămât!

Vezi pentru ce au ei vreme destulă acum?

Tulburări de stradă în Viena.

— Ce putem noi învăța din ele? —

În Austria e ceartă mare între cele două mai luminate naționalități: între Nemți și Cehi de multă vreme. Duminică vre o 350 de Cehi din orașele Bohemiei au făcut o escurzie (călătorie de plăcere și de învățătură) la Viena, ca să vadă minunățiile acestui oraș împărătesc. Nemții însă iute și de grabă s'au hotărît, să le facă o primire nepretenască, deoarece — ziceau ei — acești Cehi n'au alt scop, decât ca prin venirea lor așa cu grămada, să ațite pe frații lor din Viena împotriva noastră! Au ieșit dară în număr foarte mare înaintea Cehilor la gară, ca să-i fluere, cînd aceștia să vor coborî de pe tren. Poliția auzind despre planurile Nemților i-a tras frumuseț pe sfoară, ducînd pe Cehi la altă gară, așa că aceștia nu s'au întîlnit de loc cu Nemții doritori de scandal, cari au așteptat peste 2 ceasuri pe nimic la gară. Cînd au văzut că-s trași pe sfoară au început să arunce fel și fel de vorbe la adresa poliției și au plecat la gară, unde să coborîseră Cehii, aici însă n'au putut ajunge fiind străzile oprite de polițiști. Văzînd Nemții volnicia poliției au chemat o mare adunare pe sara la 10 ceasuri într'o cafenea a Vienei unde s'au și adunat o mulțime mare. Dar poliția nu a lăsat să se țină nici adunarea. Atunci Nemții au început să facă scandaluri și urmarea a fost că s'au încăerat cu polițiștii, cari călare și cu spăzile scoase, au înaintat spre mulțime. Din cafenea să aruncau sticle și farfurii (tăiere) și mai mulți polițiști au fost răniți. La asta polițiștii au intrat și în cafenea și lovînd cu latul săbii în dreapta și în stînga au pus pe fugă paptulburătorii, dintre cari pe 19 înși i-a și arestat (închis) și i-au dus la poliție. Au fost mulți

răniți pe cari i-au dus la deosebite spitale. Abia în cealaltă zi la 12 ceasuri au putut ținea nemții adunare, în care au protestat apoi împotriva volnicilor poliției.

Cehii toată ziua s'au purtat liniștit și nu s'au prea arătat prin oraș.

Și aceasta e dovadă despre stările cu mult mai drepte ce domnesc în Austria, decât la noi! că, uite, acolo poliția a pășit împotriva Nemților chiar la ei acasă, dacă a văzut că aceștia fără nici o dreptate voesc să atace și să vatempe pe oaspeții Cehi, cari veneau la ei pe omenie și să vadă ceva.

E tocmai, ca și când jandarmii de aici ar sări în apărarea popoului nostru atăcat în un oraș de cătră hordele ungurești, — ca Ceh și aiurea. Dar cine să poate gîndi la noi la aita cinstre și dreptate din parte gendarmerească! Noi nu mergem în orașe la călătorii de plăcere, ci cînd ne poruncește legea la îndeplinirea unui drept dat nouă prin lege, — și cei dinții cari ne atacă și ne alungă, nu's plebea, mulțimea flustrată, ci — înșiși gendarmii și polițiștii.

Dar adevărat e și aceea, că Cehii sint altfel respectați în Austria și pentru cuvîntul, că altfel își poartă lupta lor pentru neam, așa fel, încît pun în respect și pe cei mai rari la cap dintre Nemții stăpînitori! Poliția din Viena apărîndu-i pe cehi și-a apărât pe proprii frați Nemți din Bohemia, că de li să răspunsul li-să dădea îndată la Praga și prin celelalte orașe cehe, unde era vai de Nemții locuitori prin ele!

Fii tare și dovedește-ți tăria și bărbăția și atunci vei fi respectat, — așa cum Cehii în Austria respectați sunt!

Expoziția din Bruxela în prada flacărilor.

Belgia, această țară mică, dar una dintre cele mai luminate țări ale lumii, s'a pregătit de ani de zile de mare sărbătoare. A aranjat o bogată și minunată expoziție în orașul capitală Bruxela, prin care să atragă și mai mult luarea aminte a lumii asupra hărniciei și înaintării sale pe toate căile. Și la vestea dată 'n vileag, că Belgia aranjiază expoziție, grăbitu s'au intr'adevăr toate popoarele culte, ca să-și ridice acolo palate, în care să poată arăta și ele la acest mare bîlcu (tîrg) al lumii, tot ce are fiecare mai frumos, mai de preț. Și ziditu-și-au palate minunate cele dintîiu popoare: Englezii, Francezii, Danezii, Norvegienii, Nemții, Muscalii, Austriecii, Iaponezii, Chinezii și alții. Zeci de milioane s'au cheltuit pentru palatele zidite și bogății în preț de sute de milioane adunatu-s'au în ele.

Și acum după-ce expoziția abia s'a deschis, și lumea abia a început a se plimba privirile pe minunățiile cu cari să fălesc acolo aita țări, — de-odată vine vestea, că Duminică spre Luni, un foc uriaș a învilit toate palatele expoziției și în cîte-va cîasuri praf și cenușă s'a ales aproape din toate bogățiile minunate strînguite aici!

Cum a izbucnit focul?

Să știe, că palatele pentru astfel de expoziții, fiind făcute pe vreme scurtă, de un an cel mult,

să fac în mare parte de scinduri și din material ușor, căci după-ce trece expoziția să pot cu ușurință strica iară. În palatele vederea obștei lemn, sunt puse la vederea obștei tot felul de lucruri frumoase, ca de pildă covoare de mătasă, stofe drăguțe, aurituri, pânze mari, pe cari sunt zăgrăvite fel de fel de chpurile alese, unele de cari dau fabricile unei țări mai bune și mai căutate și alte multe lucruri ce să cer în viață. Sute de mii de oameni privesc zilnic lucrurile acestea și cu toate că fumatul e aspru oprît, unii tot nu ascultă poruncile, ci fumează pe-acolo printre case și printre lucruri. Așa s'a întîmplat că o țigaretă aprinsă, ori un chibrut aprins a ajuns pe vre-o pînză, ori pe niște hîrtii din vre-un colț și au luat numai tîrziu foc. După alții focul ar fi fost chiar pus anume. Destul, că în cîte-va clipe tot orașul era la de palate și zidiri frumoase, ero mare de flacări. Flacările să ridicau roșietice, lungi spre înălțimile cerului, iar pe pămînt vre o sută de mii de oameni să călcu, treceau unii peste alții, ca să scape din gura iadului.

Lățirea focului.

Focul s'a lățit foarte repede, mai ales, că a suflat și nițel vînt și 'n cîteva minute palatele aproape a tuturor țărilor erau cuprinse în flacări. Au ars și cancelariile jurilor, cari aveau chemare a judeca lucrurile mai prețioase, mai drăguțe și a le împărți premii ca răsplată pentru hărnicia fără păreche a celor ce le-au făcut.

Focul a fost atît de mare, încît locuitorii orașelor învecinate credeau că arde însași capitala Belgiei: Bruxela.

Pagubele sunt uriașe. Oamenii pricepători cred, că toate lucrurile arse și nimicite costă cam peste 150 milioane de franci (coroane).

Focul a băgat în nepomenită groază pe toți locuitorii orașului și noaptea întreagă nici un suflet nu a dormit în orașul întreg, ci cu toții au ajutat la stingerea focului.

În apropierea expoziției era și o mare menajerie (comedie, în care arată fiare sălbatice de tot soiul) și aici încă a fost o groază mare, deoarece dihaniile aduse de prin cei codri ai Africii și Americii: lei, hienile, elefanții și altele, au început să urle groaznic la vederea focului și la simțirea fumului și să rupă colivile lor strîmte! A fost chemată în ajutor armata, care apoi a împușcat cea mai mare parte a fiarelor, ca nu cumva slobozîndu-se să meargă în mulțime și să facă vîrsări fioroase de singel!

Focul abia pe la ceasurile 6 dimineata a putut fi stîns de tot. Sunt o mulțime de răniți dintre cetățeni, soldați și focari. Dintre palate abia vreo cîteva au rămas nevătămăte și „direcțiunea expoziției“ a hotărît ca acestea să rămîna deschise pentru public și pe mai departe, iar cele arse să fie zidite repede din nou. Se vor mai cheltui deci alte multe milioane!

Doina Jidovilor.

Săraci așa cum suntem, avem și noi un lucru scump, la care ținem, ca la noi înșine. Bogăția aceasta e cîntecul, e doina românească, care s'a zămislit de-odată cu noi și e oglinda întregii noastre vieți, ca popor! Veacuri de-arnindul ea ne-a fost singura tovarășe de suferință, de luptă, și — dacă am avut și noi zile fericite — de veselie și de bucurie. Și dragă ni-e pentru asta tuturora, cari am văzut lumina zilei pe plaiurile locuite de suflete românești, cari înțelegem murmurul izvoarelor și pricepem freacățul pădurilor încetinate.

Puțini dintre fiii neamului nostru oropsit și-au dat seama de farmecul doinei atât de bine, ca Ingerul cîntecilor noastre, nemuritorul Mihail Eminescu. El a străbătut mai adînc în vetrele bătute de nevoi ale fraților nostri obidiți dela țară, și el a înțeles mai bine greutatea și năcazurile acestui neam. Și Dumnezeu a voit ca tot acest Eminescu să poată cînta mai frumos decît toți alții, simțirile poporului nostru și jalea lui. Așa de frumos a dat glas nevoilor și doririlor de obște ale poporului, că doina lui o știe tot copilul care are cît de cît cunoștință de carte, și versuri din doina lui să aruncă în scrisesele foilor ca picături ce aprind, ca schinței de luminează și împodocesce! Și

că Eminescu a scris minunata lui Doină, bună parte de vrednicie o au — Jidovii, cari duc așa de mult „umbra spinului la ușa creștinului“... pe acolo pe unde poporul e încă destul de prost, de-a să lăsa jupuit de aceste lipitori ale satelor.

În Bucovina însă, printre frații nostri Români s'a pornit, ca și în România, de cîțiva ani de zile o viuă mișcare de a înființa pe sate *tovărășii economice* pentru susținerea de prăvălii, pentru adunare de poame și vindere în ortăcie, și pe unde aceste însoțiri economice înfloresc, pe acolo — Jidovii să pusti-esc! Pe acolo doina lui Eminescu începe a să desmînt în chip îmbucurător, umbra spinului dela ușa creștinului începe a pieri și în locul tînguirii poporului jupuit de sute de ani, începe a să auzi jelan-ia jidovimii ce e silită a pleca spre alte țărmi unde prostia își țese încă în floare paiangeniile ei... Această jelan-ia a perciunilor în potrița tovarășilor (sau „cooperativelor“ cum le zic în Bucovina și în România) a pus-o în versuri istețe un scriitor din Bucovina, după chipul și asemănarea Doinei lui Eminescu. Iacă prea interesanta doină nouă pusă față în față cu doina veche alui Eminescu. Cetiți o parte din Eminescu și apoi cea care-i răspunde din cea glumeață:

Doina

— scrisă de Eminescu —

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plînsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
De-atîta străinătate.

Din Hotin și pân' la mare
Vin Muscalii de-a călare,
Dela mare la Hotin
Mereu cale ne-o ațin;
Din Boian la Vatra-Dornii

A umplut omida cornii
Și streinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște!...
Sus la munte, jos pe vale
Și-au făcut dușmanii cale!
Din Satmar pân'n Săcele
Numai vaduri ca acele
Vai de biet Român, săracul,
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici li merge, nici să 'ndeamnă,
Nici li este toamna, toamnă,
Nici e vară, vara lui,
Și-i străin în țara lui.

Dela Turn în Dorohoi
Curg dușmanii în puhoi
Și s'așează pe la noi.
Și cum vin cu drum de fer
Toate cîntecile pier,
Zboară paserile toate
De neagra străinătate!

Numai umbra spinului
La ușa creștinului!

Își desbracă țara sînul,
Codrul — frate cu Românul —
De săcure să tot pleacă
Și izvoarele li sacă —
Sărac în țară săracă!

Doina

(Chîntic de jale prîsfăcut dipi rumunice și jidovite).

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot jupînu plînsu-mi-s'a
Că nu mai poate străbate
Gheșeftul nici jumătate.

Din Hotin la marea lată,
Beu muscalii fără plată,
Dela Mare la Hotin
Chișinău de vaet plin.

Din Boian la Dorna-Vatră
Toți ne scupă și ne latră.
Țara suferă de-o boală:
E creștino-socială.

Sus la munte, jos la vale
Ghiont la Moise și Ghidale.
Din Sătmar până 'n Săcele
Greu jupînului să 'nșele.
Vai de biet jupîn săracul,
Dă 'napoi de-l ride dracul.
Nici li merge, nici să 'ndeamnă,
Balabusta nu e doamnă,
Nici e țară țara lui
Și-i străin cu Sara lui.

Pe la Turnu 'n Dorohoi
Joacă nunta pe gunoi,
Doar' atît mai avem noi.
Vin nemilostivele,
Cooperativele,*
Pier gheșefturile toate
Din a lor vecinătate.

Numai dorul banului
În casa jidanului.

Desbrăcăm acum caftanul;
Hanul, frate cu jidanul,
Stă pustiu, butoiul sacă,
Nu beau goii nici o leacă,
Sărac în crîșmă săracă!

Cine-a îndrăgit străinii
Mîncă-i-ar inima cîinii,
Mîncă-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia!

Stefane Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' Arhimandritu'ui,
Toată grija schitului
Lasă grija sfinților
În sama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar s'andura Dumnezeu,
Ca să-ți mintui neamul tău!
Tu te'nalță din mormînt,
Să te-aud din corn sunînd
Și Moldova adunînd.
De-i suna din corn odată
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori
Îți vin codri ajutori,
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară —
Îndrăgi-i-or ciorile
Și spînzurătorile!

Cine-a luminat creștinii,
Arde-i-ar barba jupnii,
Să nu mai zică nimichi,
Și »Neamul«***) să aibă frichi.

Moise-tată; dumneata
Nu gîndi la Messia,
Mai lasă rabinului
Grijile destinului
Și grija salamilor
În sama hahamilor
Tot cahalul las' să ragă
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar' s'a 'ndura Iehova
Să 'nghițim noi Moldova.
Tu te scoală din mormînt,
Să te vad cu nasu 'n vînt
Și din buze drimboind,
De-i sufla din buze-odată,
Aduni jidovimea toată,
De-i sufla de două ori,
Alianța-i***) de-ajutori.
De-i sufla a treia oară,
Dija goii or să sară
Și vor bea la jidov iară!
Chilipir zvea-va Mochi,
Noi vom zice hif hivrochil
(F. P.) V. V.

*) Adichi tuvarășie de mujici ca să facă ghișeft.

**) Adichi „Neamul rumunesc“ gazetă dipi Valeni care munincă pi noi sarachi.

***) Mare tuvarășie jidovească dipi tătă lume, care ajută la noi sarachi.

Bătaia lui Dumnezeu.

Anul acesta cu drept cuvînt îl putem numi anul nenorocirilor. Potopuri groznice, cutremure de pămînt să țin aproape lanț dela începutul anului, din luna Februarie încoace. Noi am avut parte din greu, dacă nu din amîndouă, apoi din una, încît o simțim destul.

Acum în căldurile groznice altă pacoste pe capul omenimei: *colera*. Această boală, care e cea mai mare bătaie alui Dumnezeu, ucide în vremurile acestea cu nemiluita oamenii în Rusia! Părțile de miazăzi ale acestei țări sunt mai ales bîntuite groznic de boala aceasta înfricoșată, și toate încercările deregătorilor de a împedeca cel puțin lățirea boalei, nu au putere, căci oamenii, înspăimîntați cum sunt, nu să mai supun nici rînduelilor ce li-să dau. Pe doctorii trimiși în ajutorul lor, poporul neluminat nu-i primește, nu-i ascultă, ba pe alocurea ci-că fi ia chiar la goană, iar trupurile celor secerăți de coleră, în spaima de a nu să lipl și de ei, le lasă ne'ngropate, în mijlocul străzilor, pradă corbilor și cînilor. Iar prin asta boala să lățește și mai tare! Ținuturi întregi sunt ca niște morminte deschise, în cari vezi schelete de morți și carne putredă, deslipindu-să de pe oase! Cu miile să 'mbolnăvesc oamenii zi de zi și din cei apucați în ghiarele ucigătoare boale aproape jumătate să duc pe cea-laltă lume.

În zilele din urmă apoi să zvonește, că ostinda lui Dumnezeu e și mai și, căci acuma a mai dat și *ciuma* între oameni. Nouă înși

au murit pînă acum de ciună și șase sunt bolnavi...

În țara noastră e încă pace, har Domnului, dar cum nu suntem de parte foarte de Rusia, prea ușor să poate să treacă boala aceasta și la noi! Tocmai din pricina aceasta s'au luat aspre măsuri de apărare din partea ministerului și s'au îndrumat toate deregătoriile dela hotarele țării, ca să fie cu cea mai mare băgare de seamă. Asemenea au făcut și țările vecine țării noastre: România, Austria, Germania și așa noi suntem încă feriți pînă acum de această mare bătaie alui Dumnezeu, care în Rusia vîrșă rîuri de lacrimi și nebunește pe oameni cu spaima ei!

Fă bine și-așteaptă rău.

Încercare de omor asupra primarului New-Yorkului.

În numărul 31 al foii noastre pomenisem dsspre un lucru cumințe și bun, pe care își pusese în gînd primarul orașului Newyork: Gaynor, să-l facă. Voia anume să pună capăt vieții destrăbălate de noapte, și la 12 ore, adică la miezul nopții să se închidă toate crîșmele, toate cafenelele, iar lumea să meargă acasă, să odihnească și să nu mai facă prostii și să-și mănce sănătatea prin cele localuri pline de aer greu! O țintă frumoasă avea deci înaintea ochilor primarul Gaynor și strașnic cum era o și ducea la îndeplinire cu siguranță, cu toate că lumea, mai ales domniul cu buzunarele grele, i-se împotriveau al naibii. Dar Gaynor nu era omul, pe care să-l poți înfrică cu una, cu două.

Dupăcum să zvonește prin foi acum, dușmanii lui Gaynor au re-

curs la niște mijloace josnice de tot, ca să-l impedeze în împlinirea planului său. Iată cum:

Primarul avea de gând să plece acum în vară la niște scâlzi. Cu privilegiul acestei plecări a lui, dușmanii lui au hotărât să-i răpună viața! Tocmai își lua sănătate bună dela cunoscuți și prieteni, cari îl însoțiseră până la vapor și era să urce podul cărăbiei, când răsări din mijlocul mulțimii un bărbat, care sămăna a fi muncitor, și trage 3 focuri asupra primarului Gaynor! Un glonț i-a intrat pe după ureche până la șira spinării și primarul a căzut la pământ, acoperit de sînge! Ucigașul să pregătia tocmai să mai sloboadă un foc, când un prețin bun a lui Gaynor, îl lovește cu pumnul în față, încît îl răstoarnă! Ucigașul fu legat apoi în fere și dus cu pază mare la temniță, deoarece mulțimea adunată, care ținea foarte mult la primar, voia să-l sfășie în bucăți!

Gaynor a fost dus la spital, unde tot mereu credincioasa lui soție l'a îngrijit și, după cum să vestește acum, doctorii au scos glonțul din trupul lui și el să simte destul de ușurat și e nădejde să scape cu viață.

Înaintea spitalului ziua noaptea stă mulțime de lume, și mai ales oameni săraci, cărora mult bine le-a făcut Gaynor, și întrebă de sănătatea lui. Să miră toți cum s'a putut afla un om așa de sălbatec, așa de ticălos, care să-și ridice mîna asupra primarului Gaynor, care nimănui nu i-a făcut nici o nedreptate și pururea a voit binele tuturor!

Ucigașul fiind întrebat că de ce a voit să curme zilele lui Gaynor, a răspuns, că primarul l'a dat afară din slujă sa de păzitor de noapte al orașului și în felul acesta l'a lăsat pe drumuri cu familie grea. Aceasta însă nu-i adevărat, deoarece ucigașul nici odată n'a fost în slujba orașului, cum s'a dovedit din cărți, ci e un ticălos, care să crede, că numai plătit de alți, a săvîrșit mișeleasca s'a faptă.

Și lumea vorbește că ucigașul ar fi fost pus la cale să răpună viața lui Gaynor, de domnii aceia cu buzunarele grele cari zac tot prin crîșme, și pe cari în întîiul rînd a voit primarul să-i țină mai în frîu prin închiderea crîșmelor la miezul nopții, ceea ce era numai spre binele lor. Căci nu poți zice despre un om, care voiește să te 'npedece a-ți strica sănătatea prin birturi, și a-ți prăpădi bani prin ele, că-ți voiește răul. Primarul Gaynor, nu a voit răul nimănui, și uite, totuși oamenii i-au răsplătit binele cu rău!.

Din mișeliile orașelor mari.

Ți-se ridică părul în cap cînd auzi cîte mișelii să mai întîmplă prin cele orașe mari ale lumii. Aproape zilnic ceva nou și înspăimîntător, încît, simți tot mai mult, că dinaintea acestor mișelii e aproape cu neputință a te mai apăra. Iată ce s'a descoperit acum într'un oraș din țara nemțască, în München. Venise mai zilele trecute în acest oraș o bogătană văduvă dela sate, ca să și caute o servitoare. Și-a găsit mai multe, dar nici una din ele nu avea hîrtiile tocmai în regulă, cum trebuie, ci aveau numai un fel de atestat, că cine s'ele și de unde

sunt. Pe una de aceasta a primit-o și văduva Feldmayer, dar spre nenorocul ei, căci în cealaltă dimineață ea mai mult nu s'a trezit, fiind peste noapte ucisă! Cînd au aflat-o strînsă de gît, cu gura infundată cu o năframă, au rămas neamurile ce i veniseră în omenie, înlemnite și au dat apoi de știre poliției. Îndată au și venit la fața locului mai mulți polițiști și au început să cerceteze cu de-amănuntul casa. Și iată ce au aflat: În bucătărie erau sticle de bere, și oase de găină, semne vădite, că aici a fost petrecanie mare peste noaptea! La început poliția nu a putut înțelege lucrul, dar apoi a venit altă veste, anume, că unui căpitan, care trăia retras de lume și care și-a fost luat o servitoare tot de acelea care nu avea hîrtiile în regulă, i s'au furat 6000 coroane și servitoare-i i-s'a pierdut urma! Acum era învederat, că răufăcătorii nu pot fi alții, decît servitoarele. În calea aceasta au început dară cercetările și au ajuns la următoarele descoperiri:

Este o bandă de tîlhari care i-a în slujba sa fete stricate, prăpădite, și înzestrîndu-le cu scrisori mincinoase caută să le bage servitoare la bărbați sau femei văduve și bogate. Cînd apoi una de asta a și ajuns într'un așa loc, stă cîteva zile și-apoi în miez de noapte deschide ușile și lasă întru pe tovarășii săi tîlhari, de vin și fură bani ori alte lucruri scumpe dela stăpîn, iar dacă e nevoie îl și ucide și se cam șterg apoi din orașul acela!

În mreașea acestei bănzi de hoți a căzut și văduva Feldmayer, și burlacul căpitan. Acum s'a început o prigonire aprigă a mișelilor de felul acesta, și poliția caută în rîndul capului să-i afle ca apoi să le dea o pedeapsă groznică. Unde vei ajunge, dacă știi că servitoarea ce ții în casă e în legătură cu o bandă de hoți!

NOUȚĂȚI

Maestatea Sa Impăratul Rege împlinește azi, Joi în 18 August n. 80 ani de vîrstă. Să fac în Viena mari parade și s'au adunat sute de trimiși de pe la Curțile Domnitoare vecine, ca să aducă gratulări moșneagului ajuns vîrstă de 80 ani tot cu coroana pe cap. În țară să fac slujbe în biserici și prea supușii creștini roagă pe Dumnezeu să-i dea încă zile de viață și domnie.

Hîrtii nouă de 100 cor. să dau în folosință dela 22 August a acestui an încolo, ci-că mai frumoase ca cele de până acum. Cele vechi să mai primesc însă și ele în schimb până la sfîrșitul anului 1912.

Primar omorît. Din Alba Iulia ni-să scrie, că acolo au aflat, că primarul din Tibru a fost zilele trecute bătut atît de rău de mîni răufăcătorul Satan...

i ar fi urmat moartea. Și e bănuială că nenorocitul a fost bătut pentru că la alegerea de deputat a făcut și el pe cît a putut stricăciune printre alegătorii români, lucrînd din răsputeri ca ei să meargă să spriginească pe candidatul strein, nu pe candidatul inimilor românești: Dr. Al. Vajda.

În loc de cununii trecătoare. Un cuminte obicei e acela, de a-ți arăta dragostea și cîntea pentru cutare iubit răposat, dăruind întru pomenirea numelui lui, o sumă potrivită la vre un fond de binefacere, în loc de a pune cununii trecătoare pe sicriul lui. Acestui înțelept obicei au răspuns și următorii, despre cari ni să dă de știre din partea Direcțiunii gimnaziului din Brad:

1. Dl avocat Rubin Patița din Alba-Iulia, în loc de cunună pe sicriul iubitei sale surori Maria Gomboș n. Patița răposată în Vidra-de-sus, a cîstit fondului de întregire a gimnaziului din Brad 20 cor. —

2. Institutul de credit „Georgiana” din Geoagiu, în loc de cunună pe sicriul fostului ei membru în Direcțiune Nicolae Dămian din Balșa, a dăruit aceluiași fond 25 cor.

Cursurile „Școalei pentru economie și industria de casă”, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, să încep pentru secțiunea economică (de menaj) la 1 October n. și pentru cea industrială, la 1 Septembrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățămînt practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor și legumelor, spălătul și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; b) învățămînt teoretic: economia de casă, contabilitatea etc.

Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Informațiuni să pot primi dela: Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

Dor și jale. Duminecă dimineață călătoreau o sută de domnișoare franceze din Bordeaux (cetește Bordo) spre băile de mare dela Royan. Tot fete tinerele, în școală încă, cu cîte doruri nemplinite 'n suflet și cu cîte vise frumoase, ursite 'n singurătatea nopților! Un tren deosebit un tren de lux le ducea spre băile, unde viața e atît de frumoasă și plăcută. Cele dintîiu două vagoane erau pline de ris, de cîntec și de voie bună. Cine s'ar fi gîndit dintre ele în clipa aceea și la moarte, la nemiluita moarte? O, ar fi fost prostie să-și tulbure veselia cu astfel de gînduri negre.

Dar vezi, omul nu știe niciodată unde pleacă. Își propune el, nu-l vorbă, multe de toate, dar ci-că mai e pe lume și ursită, mai e și Dumnezeu și apoi și Satan! Și în tot locul pasul omenesc e sau ocrotit de bunul Dumnezeu ori păscut de răufăcătorul Satan...

Că trenul tinerelor fete, cine îl pîndea mai tare, să vede îndată. Prea multă veselie a văzut duhul-rău în trenul acela, și prea i-a fost drag de veselele copile, dacît să le lase fără spărare. S'a pus dară cel cu cornițe pe lucru și în cea mai apropiată gară închizînd ochii conducătorilor și-a mașinistului, a încurcat liniile de fer pe care să fugă trenul și a mînat trenul de lux care aleargă foarte repede, pe unul de povară și vagoanele cu domnișoarele s'au făcut numai țandere! Dintre drăgălașele fetele nici una n'a rămas teafără. Uneia i-s'a rupt piciorul, alteia mîna, ori i-s'a spart capul, iar 40 și-au dat sufletul acolo la fața locului. Pe tren mai erau cam 1000 de călători cari însă fiind cu vagoanele lor mai înapoi, n'au pățit așa de rău!

Bine zice, cine zice, că omul niciodată nu știe unde pleacă și ce-l așteaptă!

Cununie. Dșoara Anica Bedeleana din Băgău și dl Stefan Gligor din Cacova, anunță sărbarea cununiei lor, care va avea loc la 28 August n. în biserica gr.-cat. din Băgău.

Comori îngropate. Din Laibach se anunță că la săparea fundamentului noii case industriale a statului au aflat o amforă (cupă) în care erau așezate 49 bani de aur și optsprezece suluri de argint.

Între bani sînt unii de pe vremea împăratului August, și încă sînt foarte bine păstrați, să crede că banii nu fuseseră încă dați în folosință sau numai foarte puțin. Să crede că aceasta comoară e de prin anii 361 după Cristos.

Jăfulre în ziua mare. Din Roma să scrie, că cassarul unei societăți de consum, însoțit de un funcționar ducea tot la 3 zile banii adunați la oficiul de dare, și-i ducea în trei săculețe, într'o căruță. Într'o stradă unde drumul să ridica nițel, birjarul trebuind să mîne mai încet caii, să treziră că un domn bine îmbrăcat sărînd în căruță lovește pe funcționar în față cu atîta putere, de-l răstoarnă, pune mîna pe un sac cu bani, sare apoi într'un automobil, ce sta în marginea străzii și pe aici țî-e drumul. Toată căutarea a fost zadarnică, deoarece n'au mai dat de urma mișelului!

Răgutele în voie bună. S'au început asîntările și satele sînt zgomoase iar, ca niciodată. Flăcăii înrolați sub steagul împăratului cutreeră ulițele ziua întregă și doinesc de jale.

»Mă făcu maica frumos.

Neamțului de bun folos...

Sărmanii flăcăii! Cîți ochi nu lăcrămează 'n taină pe urma lor și cîte suflete trudite nu să 'neacă în plîns în pustiul nopții lor cu lună... De-acum până 'n toamnă e numai chiuuit prin satele cu recruți și beutura curge gîrlă. Să cînstesc mereu flăcăii, să cînstesc cumnații, cuscrii

și cunoscuții. Și cu cinstea multă flăcăii să »insufletesc« și să »nferbintă și spun, că domni mai mari ca ei acuma nu-s în sat! Și dacă din întâmplare s'abat prin crîsmă și jandarmii și le spun să-și petreacă mai »ncet, apoi vitejii să cam încieră și la bătai, că doar acum ei sînt domii cei mai mari în sat.

O încierare de aceasta a fost zilele trecute aproape de Oradea-mare, în Darvaș. Încierarea a fost crîncenă și jandarmii folosindu-se de arme, au pus sfîrșit vieții lui George Dăruțanu,

Pe aiurea recruții o fac și mai și. Pela Tăut și pela Bator, nime nu mai poate ținea buna rînduială. Amîndouă satele-s în cea mai mare ferbere și ziua-noaptea să întimplă bătai, chiar focuri și omoruri. Birăul Tocilea a încercat să liniștească sufletele, dar a fost ucis. La asta solgăbirăul a cerut armată de jandarmi dela vicecomitele, ca să pună capăt însufletirii prea mari a sătenilor.

— În alte părți purtarea jandarmilor e brutală și sălbatecă din cale-afară. Din Dogneția de pildă ne vine veste despre o faptă de tot neomenească a jandarmilor. Iată ce ne scrie un frate de acolo:

»Ne-am dus și noi cei din Dogneția la asentare la Bocșa-montană. Și ne-am dus cum merg recruții, cîntînd și chiuind. Iar dacă am ajuns acolo ne-au așezat sub măsură și unui dintre noi au fost aflați buni, alții nu. Cei-ce n'au fost găsiți buni, la seșite au fost luați în mijlocul jandarmilor și scoși în bătai de pat de pușcă. Intre feciori ne-asentați au fost și mulți Nemți și Unguri, dar acestora nimenea nu le-a făcut nimic. Numai feciorii români au trebuit să »ndure loviturile crude ale călăilor jandarmi. Ba ce e mai mult, jandarmii au dat citeva ghionturi și părinților Pătruț Pateșan și Filip Pateșan, cari veniseră cu feciorii lor la asentare, ca să-și scape de cătane, fiind ei singuri și bătrîni. Feciorii răniți s'au dus la medicul român, care le-a dat atestat despre lovituri și a făcut arătare împotriva volnicilor jandarmi«.

»Apoi dela alegerea de deputat vezi tot așa pățim pe- aici. Mereu suntem loviți și batjocoriți pentru-că am ținut la cinstea neamului nostru«.

Frații noștri să facă arătare judecătorească și totodată plînsoare la ministrul de honvezi contra jandarmilor!

Vlaicu. După cele mai nouă vești inginerul ardelean Vlaicu a zburat din nou și de data asta cu mai mult noroc. Acum s'a ridicat la o înălțime de 15 metri și a zburat 1 kilometru lungime. Zborul s'a întimplat în fața număroșilor săi prietini din București, cari au fe-

licitat cu căldură pe vrednicul inginer.

Petreceri.

— Tinerimea română din Murăș-Uioara și jur invită la Petre-cerea de vară ce o va aranja Duminecă în 28 August n. 1910 în salele »Hotelului Erarial« din Murăș-Uioara. Venitul curat este destinat parte în favorul fondului cultului gr.-cat. rom. din Murăș-Uioara, parte în favorul Despărțămîntului Uioara al »Asociați-unei« Damele sunt rugate a se prezenta după putință în costume naționale!

Advocat român în Sînmărtin. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Dicio-sînmărtin. Cu stimă: Dr. V. Radeș, avocat.

Ca »n poveste. Cînd eram coi pii, auziam adesea în poveștile buneice, că cutare fiu de împărat, orcutare zmeu, a furat pe vre-o frumoasă fată și a dus-o departe... departe. Cam așa s'a întimplat acum în faptă cu frumoasa fată a unui bogătan italian, aproape de Neapole.

Tinăra domnișoară mergea în trăsură, cînd de-odată, la un loc, trei bărați îi opresc caii în mijlocul străzii. Doi înarmați până »n dinți, păzeau în jurul trăsurei, ca să nu vină nimenea în ajutorul feței, iar al treilea sa urcat la ea și a ridicat-o în brațe, a pus-o pe trăsura sa, și a dat apoi biciu cailor.

Părinții, cînd au prins de veste, au înștiințat îndată jandarmeria, care după multe cercetări, a și găsit pe fată Duminecă, dar într'o stare jalnică. Pe bărbatul, care era cu ea, l'au arestat, dar tovarășilor lui, nu le-a dat de urmă.

Căprarul Graby.

Astă primăvară, în luna Martie, cînd dau mugurii pe ramuri și viața începea să fie mai senină, mai ușoară, căprarul Graby, căprar în armata Franceză, în tovarășia unui camarad al său, a pus sfîrșit unei vieți tinere, în chip miselesc, nevrednic de un soldat francez. Crima și-a săvîrșit-o pe tren și după-ce a implîntat adînc baioneta în inima doamnei Gouin, căzută pradă pof-telor lui, a jăfuit-o, a jăfuit pe o moartă, punînd păcatului său culme.

Tribunalul militar a osîndit la moarte pe căprarul Graby și pe camaradul său, dar președintele re-publicei s'a îndurat de ei și le a redat viața amîndurora, s'îndu-i însă că să și-o petreacă departe de lume, în mijlocul mării, pe insula Cayenne, în temniță. Înainte de a fi aruncat însă în adîncul temniței lipsite de soare și lumină, căprarul Graby, a fost degradat și îmbrăcat în haine de rob. Iacă cum s'a petrecut degradarea lui după rînduile armatei franceze.

În ziua de 4 August s'au tăiat semnele de șarge de pe haina lui Graby și spre a vedea această degradare care să face cu multă paradă militară, mulțime de oameni s'a strîns înaintea casarmei. Mult însă nu s'a văzut căci *trei regimente au format cerc în jurul osîndiților!* În mijloc s'a pus maiorul, care avea să cetească osînda la moarte, iar la dreapta lui vicecolonelul, care avea sa vestească, că președintele republicii le-a schimbat pedeapsa de moarte la temniță pe viață, și-apoi colonelul, a cărui chemare era să rupă sărbătorește de pe hainele (uniforma) soldatului degradat șinorele și nasturii (bumbii) de aramă strălucitori.

La 4 ore după amiază opt soldați desleagă lanțurile căprarului ucigaș și-l duc înaintea celor trei ofițeri între baionete. În mijlocul curții să opresc, soldații să retrag și căprarul Graby rămîne față »n față cu colonelul. La 3 pași de ei stan maiorul și vicecolonelul, cari cetesc judecățile. După ce le au cetit, a urmat o liniște, ca »n mormînt. Toate privirile erau ținute asupra colonelului și a căprarului Graby. Și cum toată mulțimea privea, re-ținîndu-și și suflarea, încep a bate scurt, îndesat, tobele regimentelor. Cel din urmă sunet abia să perdă și colonelul să adresă soldatului cu cuvintele:

»Căprare Graby, dumneata te-ai dovedit nevrednic de a purta uniforma și armele armatei franceze! În numele legii *îți iau rangul!*

Vorbele grele s'au izbit de păreții casarmei și »n liniștea amurgului, căprarului Graby i se părea, că și păreții repetă osînda: »*da te-ai dovedit nevrednic de a purta uniforma și armele armatei franceze!*«.

Colonelul îl privește în ochi, face trei pași înainte, îi zmulge șinoriile uniformei, chipiul de căprar îl aruncă în praful curții și nasturii lucitori îi taie!

Și toate acestea să petrec în o liniște de mormînt, cu cea mai marea cumpătare.

Și-apoi cei 8 soldați pășesc iar în front, iau în mijlocul lor pe ucigașul batjocorit înaintea celor 3 regimente și-l duc în chilința lui rece, ca să-l trimită apoi în temnița vecinică de pe insula bătută de valurile mării, unde să va putea gândi mereu și ziua și noaptea, la păcatul ce l'a făcut și la răsplată ce l'a ajuns!

POSTA REDACȚIEI

G. Cop. în Bucoș. Ai trimis numai 2 cor. 35 fl. pentru 2 volume. Dar 2 volume pot merge numai ca pachet și pentru pachet plata e 72 fleri. Mai trimite 40 fleri, altfel nu-ți putem trimite volumele, decît doar nefracate.

G. Sp. în Bente. Mulțumite publice apar numai pe lingă taxă. Trimiteți 3 cor. și va apare.

V. M. în D. Nu știm să fi primit chipul.

L. R. în Măndra. (Făg.). Trimite chipurile și ce e bun folosim! Să fie fotografiile bine lucrate, altfel nu reușesc frumos.

Mulțumită. La prima August a. c. am primit dela Sîmion Secărea jun. din South St.-Paul (Minnesota) din Nord-America, suma de 125 cor. adunați în favorul zidirii de nou a turnului dela biserica gr-

or. din Șbot, pentru cari comitetul bis. exprimă dăruitorilor adîncă sa mulțumită. Dăruitorii sunt următorii frați de-ai noștri aflători azi în America: Aurel Papiu (din Orăștie) 5 dol. (25 cor.), N. și D. Bretoiu (Teiuș) 5 dol., Simion Se. ărea jun. (Șibot) 5 dol., Stefan Popa (Teiuș) 1 dol., Nicolae Ispas Brîndușesc (Clrna) 50 cenț (2 cor. 50.), Nicolae Mircea (Clrna) 50 c., Iozeph Mezei (Sas-Șebeș) 50 c., Avram Magda (Rapoltul-mare) 50 c., Filimon Lăzar 50 c., Ioan Oană 50 c., George Cobeili (Bucovina) 1 dol. (5 cor.), Nicolae Baltas (Tălmăcel) 1 dol., Dușan Novich (Bilek, Herțegovina) 50 c., Nicolae Lubonich Pava (Munte-negru) 50 c., Abrad Biberdich (Blek) 50 c., Dușan Vu'ovich (Bilek) 50 c., Ioan Borza (Rapolt) 50 c., Ioan Tomuș (Turdaș) 25 c., Vasilie Tomuș (Turdaș) 25 c., Robert Falz (St Paul) 1 dol., Vasilie Cobelli (Bucovina) 50 c.

Dzeu răsplătească tuturor dîndu-le noroc în acele lumi străine pe unde petrec și spor în toate ale lor!

Șibot, 8 Aug. 1910.

Simeon Secărea, preot.

Mulțumită.

Din partea subscrisului și a comitetului bisericesc din Homorod-suseni (tractul Geoagi) să aduce și pe această cale cea mai căldu-doașă mulțumită bunilor și evlavioșilor noștri creștini și parochieni, de present aflători în America, care știînd că la sfta noastră biserică lipsește un clopot, au binevoit a contribui cu următoarele sume: Ioan Pasc I. Avram 100 cor.; Andreiu Bucur 100 cor.; Vasile Igna 100 cor.; Petru Clonța I. Constantin 100 cor.; Nicolae Dobra 100 cor.; Vasilie Popa 100 cor.; Iosif Oltean 100 cor.; Ioan Bucur I. Mihaiu 100 cor.; Mateiu Grozav 100 cor.; Nicolae Pasc I. Iosif 100 cor.; Iosif Pasc I. Ioan 100 cor.; Petru Clonța I. Simion 50 cor. și Iosif Căliman din Gelmar 50 cor., peste tot 1200 cor. Această faptă creștinească merită toată recunoștința și să laudă de sine. La dorința lor inscripțiunea pe clopot va fi cu numele tuturor evlavioșilor. Clopotul s'a comandat deja.

Homorod, 9 Iulie 1910.

Ioan Gazdău paroch.

AVIZ! Pe teritorul comunei Tirnava-mică (Kiskükül Ő) e de vindut, din mână liberă, o moșie de 280 jugăre catastrale, într'un complex.

Moșia întregă e fină ț foarte bun și pășunat. Reflectanții să se adreseze subscrisului, de unde vor primi toate informațiunile necesare.

Diciosănmărtin (Dicsőszentmárton) comitatul Tirnava-mică.

808 1-1 Dr. Marcián Căluștu.

Fiecare cutie conține 25 tablete. În fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvinte

PURGO BAYER

Ți-e dragă sănătatea?

Atunci trebuie să știi că vestitele

PURGO-BAYER

sunt singurele tablete ideale și nestricătoare

(746) — cloșo de mînat. — 9-20

Fiecare cutie conține 25 tablete. În fiecare tabletă presat în relief aceste două cuvinte

PURGO BAYER

Respinge tabletele netede, fără presarea astu, că-ș falsificărt!

De esarindat sau de vindut din cauză de moarte :

o moșie însemnată în o comună mare din comitatul Hunedoarei.

Hotar necomasat!

Are casă de zid bună de locuit, cu șuri, grajduri și alte edificii economice, grădină de 4 jugăre în jurul ei, cu pomi număroși și finaț. La cîmp 50 jugăre arător și 25 jugăre finaț și pădure.

O moară cu două petri la mijlocul satului și una cu o peatră la un capăt de sat.

Să pot ținea oi, vite și porci în pășune liberă.

Comuna e mare, cu tragere de la mai multe comune.

Loc bun pentru negoț cu bucatel, etc.

Adresa la »Administrația foii».

(0) 2-3

De vînzare!

Din pădurea foștilor iobagi din Cârna, să vinde din mână liberă circa un jugăr de pădure de lucru, goron și fag. Prețul 300 cor. Terminul de țîrg 30 zile. — A să adresa la:

Avram Grecu,
803 1-1 președintele foștilor iobagi
în Cârna u. p. Alvinez.

Bere ieftină! Cine vrea să aibă bere cu preț ieftin, — să cumpere cu lada dela

George Herlea din Vinerea,

care vinde ori-cui lada de 50 sticle, cu **numai 13 cor.!**, adică i-să vine glaja de bere cu numai 13 cr. (26 fileri).

E bere bună de Steinbruch (Köbánya), prima! (805) 1-3

Toți crâșmarii din jurul Vinerii, să cumpere de acil

Celor din jurul Oraștiei, dacă cer, le fac să le vie tot în acel preț la stație în Oraștie.

Nr. 257/1910. (807) 1-1

CONCURS.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la biserica gr.-cat. edificindă în Galați, prin aceasta să reacească să și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 1200 cor. adică: una mie de două sute coroane, la oficiul parochial gr. cat. din Galacz u. p. Puj, cel mult până la 3 Septembrie st. n. 1910 la 9 ore dim.

Ofertele întrate mai tîrziu nu să vor lua în conziderare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formulăriul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul de edificare aprobate de Preaveneratul Conzistor Epiiscopesc la 23 Iulie 1910 sub Nr. 2184, să pot studia zilnic la oficiul parochial gr. cat. în Galați între orele 8-12 a. m. și 2-6 p. m. Oficiul protopopesc gr.-cat. al Jiului.

Lupeni, la 12 August st. n. 1910.

(L. S.) **Atanase P. Bologa m. p.,**
adm. protop.

Convocare.

P. T. membrii ai însoțirii economice de magazin și anticipații „AGRICOLA” din Hunedoara (Vajdahunyad), sunt poțtiți să ia parte la

adunarea generală extraordinară

care să va ținea Duminecă, 4 Septembrie n. a. c. la oarele 4 d. a. în localul societății pe acții „Agricola” din Hunyadoara, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Licvidarea însoțirii.
2. Alegerea licvidatorilor.

Hunedoara, la 15. August 1910.

Directiunea.

Convocare.

Demnii acționari ai societății economice pe acții „AGRICOLA” din Hunedoara — Vajdahunyad sunt poțtiți să ia parte, cunoscim rînduelilor din statute, la

I-a adunare generală ordinară,

care să va ținea Duminecă, 4 Septembrie st. n. a. c., la oarele 2 d. a. în localul societății din Hunedoara, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul direcțiunii și prezentarea bilanțului anual.
3. Raportul comitetului de supraveghere.
4. Impărțirea profitului curat și stabilirea dividendelor și a marcelor de presentă.
5. Schimbarea § lui 8 din statute referilor la anularea Cupoanelor.
6. Stabilirea Regulamentului pentru fondul de penzii al funcționarilor institutului — preluat dela însoțirea „Agricola”.
7. Alegerea unui membru în direcțiune.
8. Alegerea comitetului de supraveghere.
8. Propuneri.

Hunedoara, la 15 August 1910.

Directiunea.

Conform §-lui 15. din statute, la adunarea generală au vot decesiv numai acel acționari, cari sunt trecuți ca atari în registrele societății cu cel puțin 3 luni înainte de adunare. Acționarii mai noi, au numai vot conzultativ.

Bilanțul general pe anul I. de gestiune, pe timpul dela 1 Iulie 1909 până la 30 Iunie 1910.

Active.	(Din anul 1902 până în 30 Iunie 1909 institutul a fost ca însoțire).	Passive.
ACTIVE		
1. Cassa:		
numărar	K 20.922.13	
la cassa de păstrare-postală	3.285.98	24.208.11
2. Efecte		7.185.—
3. Cambii:		
cambii	K 260.247.78	
cambii cu acoperire hipotecară	21.107.—	281.354.78
4. Secția bucatelor:		
a) bucate în magazinele centrale	K 10.643.64	
b) bucate în magazinul morii din Ghelari și Nădrab și debitorii acestor magazine	11.166.33	
c) magazinul din Zlagna și sald de debit	11.067.68	
d) magazinul din Hondol	1.609.24	34.486.89
5. Saldo-Conto și anticipații pe bucate		18.312.91
6. Conturi-curente și anticipații pe vite		91.200.90
7. Realități casele și maga-	K 24.000.—	
8. Mobiliar:		
pentru birou și magazie	K 2.764.89	
amortizare	276.89	2.488.—
9. Diverse conturi debitoare:		
bon la bănci, fin, etc.		3.057.06
10. Capital restant		24.868.—
11. Interese restante		627.50
		K 543.976.59
PASIVE		
1. Capital social		K 100.000.—
2. Fond de rezervă	K 13.169.44 ¹⁾	
3. Fond de penzii	4.289.79 ²⁾	17.459.23
4. Depuneri		401.595.42
5. Reescont		11.428.—
6. Diverse conturi creditoare		54.50
7. Interese anticipate		3.309.—
8. Profit curat		10.130.44
		K 543.976.59

1) Cu dotația anului acestuia să urcă la suma de 15.000 cor.
2) Cu dotația anului acestuia să urcă la suma de 5.000 cor.

Contul Profit și Perderi.

Debit.	Credit.
1. Interese:	
pentru depuneri	K 17.954.95
pentru quote	1.831.81
pentru reescont	1.234.72
pentru cont-curent	839.32
	21.860.80
2. Salare și bani de cvartir	7.669.92
3. Spese:	
încălzit, luminat, porto, tipărit etc. K	5.425.65
Scopuri de binefacere	478.96
	5.904.61
5. Dare:	
directă și arunc	K 4.337.24
10% după interese de depuneri	1.795.49
	6.132.73
6. Chirie	2.600.—
7. Amortizare din mobiliar	276.89
8. Profit curat	10.130.44
	K 54.575.39
1. Interese:	
dela escont	K 27.018.06
" cont-curent și anticipații pe vite	8.119.13
	35.237.19
2. Cîștig la bucate și la mori	K 10.970.56
3. Venite și proviziuni: mijlociri, agenturi, etc.	6.047.64
	16.838.20
4. Chirie	2.600.—
	K 54.575.39

Vasile C. Osvadă m. p.,
director executiv.

Hunedoara, 30 Iunie 1910.

Stefan Boer m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. G. Dubleșiu m. p., I. Dima m. p. G. Rain m. p. Smit Feri m. p. N. Macrea m. p. N. Rimbaș m. p.

Conturile prezente le-am revidat și le-am aflat în deplină ordine.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Ioan I. Lapedatu m. p. Dr. Aurel Vlad m. p. Dr. August Dragits m. p. Dr. Victor Bontescu m. p. Const. Dăncilă m. p. George Pop m. p. Eremie Muntean m. p.

Revidat de:

Iosif Lissai m. p.,
revizor expert al „Solidarității”.

O domnișoară

absolventă a unui curs de contabilitate și avind și praxă de bancă de jumătate de an, — caută aplicare la o bancă sau în comptoirul unei prăvălii. Adresa o dă administrația foii.

Scrie și cu mașina!

Fin de vîndut!

In inzula din Murăș, între Tărtăria și Cârna, să află de vîndut 40 cară de fin. Le vinde subscrisul până la Sintămărie.

AVRAM GRECU,

804 1-1 Cârna u. p. Alvinez.

Anunț. O damă absolventă a cursului de contabili-

tate, care cunoaște în cetit și scris limba română, maghiară și germană, cu scrisoare frumoasă de mână și cu mașina, caută un post de practicantă la o bancă sau birou, eventual la o neguțătorie. A să adresa la administrație acestei foi. 806 2-2

Copii în cost să primesc și sunt bine îngrijiti la: **Ferencz Gergely** în Orăștie (str. Grădinarilor, 7). 0 1-2

Licitație de arîndare.

Comuna bis. din Domașnia (comit Caraș Severin, cerc. parochial Teregova) dă în arîndă prin licitațiune pe 5 ani consecutivi casa de nou zidită cu etaj, compunătoare din 10 odăi și o sală mare de joc, avînd dreptul de crișmarit, unui crișmar espert, unde poate deschide și boltă.

Ofertele să se trimită oficiului parochial ort. român până la 15-lea August 1910 st. v. cînd să va ținea și licitațiunea unde să pot vedea și condițiunile.

Comuna Domașnia are tîrg de vite și piață bine căutate în fiecare săptămîna și numără la 3000 locuitori, în apropierea Băilor-Herculane și Mehadia.

A să adresa la:
(795) SIMION RĂSVAN 2-2
preot și președ. comit. parochial.

Două calfe de păpucar, pentru lucru mestecat, află aplicare imediată în lucrătoreea subscrișului **Ioan Vărmăgean**, măstru pantofar în Orăștie (Str. Berăriei).

Ofert de căsătorie.

Sunt student la polytehnică în anul al III. Membru al unei bune familii românești. Nu-mi lipsesc nici soartă sau văduvă care să mă ajute la terminarea studiilor tehnice avînd o zestre de 30-50 mii coroane. Oferte serioase provăzute cu fotografii a să trimitte redacției „Libertății” sub „Ionel 8”. (799) 2-3

Crîșmă de arîndat!

În o comună cu 600 locuitori la drum bun și mult umblat, să caută arîndaș pentru o crîșmă bine cercetată! Are 3 odăi, pivniță, cugna deosebită, cămară, șură, grajd, toate în stare bună. Curte și grădină de 1/4 jugăr, și un loc arător de 1/2 jugăr îndată lîngă grădină. (794) 2-3
Doritorii să se adreseze la Administrația foii, care le dă adresa.

Pielărie și opincărie românească în Brașov.

Am onoare a aduce la cunoștința comercianților și pantofarilor români din Brașov și jur, cum și din alte ținuturi mai depărtate, că am deschis în Brașov, **Piața Prundului Nr. 17, un mare magazin** de felurite articole de **Pielărie, Opincărie, Tălpărie**: Boes, Șevro, Brazol, talpă Crupon de bou cu marca Transsylvania, Croupon de bivoli, și tot felul de piei și tălpi și unelte și recuzite ce să cer la lucrarea lor!

Opinci vind cu kilogr. negustorilor dela sate pentru vindere mai departe. Expedez cu posta sau pe tren la gară, cu rambursă.

Opinci pentru călușeri, excelente!

Negustori și pantofari, cari dau garanță (chezeșie) bună, capătă și pentru plată pe rate de 2-3 luni.

Depărtarea nu hotărăște! Și cei din depărtări cumpărînd dela mine, ies cît să poate de bine.

Cereți informații mai de aproape, cu oferte de prețuril
Faceți o comandă de probă și nu vă va părea răul

Cu stimă **IOAN NAVREA**,
comerciant de pielărie în Brașov,
Piața Prundului 17.

(782) 4-10

Căsătorie. Un june Român, în vîrstă de 24 ani avînd avere de vre-o 5000 coroane și prăvălie în o comună aproape cu 10.000 locuitori, cu trecere de 3000 până la 4000 coroane la lună, — dorește căsătorie cu o jună română bine crescută, care să aibă zestre potrivită, cam 3 până la 4000 coroane. Adresa o dă administrația acestei foi. (800) 2-3

1 calfă

pentru prăvălie mixtă și de fer, și **1 învățacel**

din casă bună, cunoscînd pe cît să poate și limbile folosite la noi, — află aplicare numai decît în prăvălia subscrișului.

Ioan Rob,
(788) 3-3 comerciant în Orăștie.

Căsătorie. Un învățator în etate de 30 ani, barbat frumos, rămas văduv, fără copii, cu salariu 1400 coroane anual, plăți regulat, și cuartir, — caută pentru căsătorie o fată sau și văduvă tineră fără copii, Româncă, care să aibă și zestre potrivită, dela 4000-6000 coroane. (790) 3-3
Adresa o dă administrația foii

Noutate! Lecithin-Cognacul

... e, în urma puterii sale hrănitoare, cognac întăritor de clasa primă. Cognacul lecithin la ființe rămase napoi cu desvoltarea trupezască, la copii ca și la mari, dar mai ales la suferitori de slăbte peste tot, are efect miraculos, căci puterea ce e în scădere, în scurt timp revine, pentru ce medicii îl și recomandă tare. — Loc de vînzare

Furkovits, prăvălie mixtă, cu specialități de cognac; în Piski la **Seidner G**, prăvălie de coloniale și dessert. (784) 3-6

Căsătorie. Sunt văduv cu 2 copii; am etate de 28 ani; învățator confesional cu salariu de 1500 cor. pe an și avere proprie de 10.000 cor. Dorosc a face cunoștință cu o fată modestă, să nătoasă și economică bună, — ori cu o văduvă mai tineră, fără copii, care să aibă și ea ceva zestre.

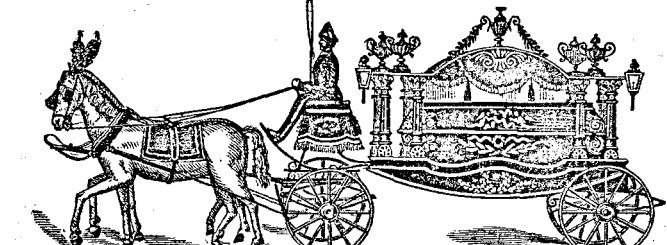
Oferte, pe cît să poate cu fotografii, să se trimită la Administrația „Libertății” pentru „Singurul” — de unde mi-să vor trimite. (797) 2-2

Lucru bun! Căutați cu încredere atelierul de măsurit al **DUMITRU MARTIN**, Orăștie, Strada Cetății măstru măsur (Casa proprie) unde să pregătesc numai lucruri bune, pentru edificii: uși, ferestri, padimentări, arangiamente interne pentru biserici, școli, prăvălii etc., mobile, și ori-ce alte lucruri ce aparțin branșei acesteia. (717) **PRIMEȘTE ȘI 2 ÎNVĂȚĂCEI LA MĂSĂRIT!** 8-

Mai mult de 500 măsuri de fer și de aramă, în cea mai nouă formă, să află în magazinul meu!

Autentificarea măsurilor.
Am onoarea, a aduce la cunoștința st. public interesat, că toate cumpenele, măsurile de greutate și de cvantitate, precum și cele de lungime, cari cu ocazia examinării oficioase aflîndu-se de greșite s'au respins, le voi îndrepta în fabrica mea pentru un preț bagatel și le voi autentifica, totodată și prin oficiul de autentificare a statului și prin asta on. public va fi scutit de a-și mai face de lucru cu acest oficiu și de a mai fi espus legii despre autentificarea măsurilor.
Cînd mi-se vor trimite măsuri, rog a mi-se trimite totodată și cvitanța primită dela oficiul de autentificare, ca noua autentificare a măsurilor să se execute gratuit. Cvitanța împreună cu atestatul oficios, că măsurile rele s'au înaintat din nou spre autentificare și s'au găsit de bune, să vor trimite înapoi.
Avizez totodată on. Public, că pot servi din magazinul meu bogat și cu măsuri noi. Așteptînd încrederea st. public rămin cu deosebită stimă:
TELEFON 204. Adresa de telegramă: **HESZ VICTOR** prima fabrică de cumpene în partea ardelenesească a Ungariei în **SIBIU (Ngyszeben).** (792) 2-3

Izvor solid și cel mai ieftin pentru provederea : cu tot felul de măsuri autentificate din nou :

BRUTUS BRASSAI, întreprindere de înmormintări. — Magazin de mobile și atelier de măsur: **ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.**
Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormintări dela cele mai simple până la cele mai pompoase! Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în provincă!
Depozit de **mobile colorate**, gata în ori-ce timp; sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!
Scaune din renumita fabrică „THONET” (697) **SERVICIU AÇURAT ȘI SOLID!** 10-20

Tipografie! Librărie! Negustoria de papir și recuzite de scris!
Tipografia „Aurora” A. Todoran în Gherla — Szamosujvár
Ezecutează tot felul de lucrări tipografice și în deosebi tipărește: cărți de tot felul, acții, libele de depuneri și de plată, registre, anunțuri de căsătorie, funebre ș. a., placate, blanchete de tot soiul, contracte, conturi, papire de epistolă și cuverte cu firma pentru negustori și privați, bilete de visiuă, logodnă, etc. etc.
Editură de cărți populare, de rugăciuni ș. a., precum și tot soiul de cărți române și străine apărute ori-și-unde. Cărți, cari nu să află în depozit. le cîștigă în preț original.
Ține depozit mare de tot soiul de papire, recuzite de scris și școlare, tipărituri oficioase. — **Cereți cataloage!**
Icoane sfinte plotate pe plînză în farbe oleu de ori-ce mărime în cadre sau fără cadre!
Cataloage și compturi să trimit ori-și-cui gratis și franco. La comande de vestminte bisericesti — la cerere — să trimit și mustre de stofe cu notarea prețurilor.
Toate comandele sunt a să adresa la **„Aurora” Szamosujvár.** (705) 10-10 în **GHERLA — Szamosujvár.**

că unul-altul și-a recuștigat reputația detrasă.

Cu injurări și cu mușcări de viperă, reputația detrasă nu să va redobîndi nici odată.

Dar nici cu apucături viclene!

Di Dimitrie Popovici e om iscusit. Arată cu ce mare alaiu a primit pe di Dr. Vasile Lucaciu, candidatul național. Masă comună, banderiu, fetița dsale îmbrăcată în costum național cu buchete de flori, calese, vorbiri și cite toate. Curat Dumineca Floriilor. Numai cit și la Cermeiu a urmat peste vre-o citeva zile Joia patimilor cu pungile pline de arginții lui Juda!

Lucaciu, geniul neamului românesc, a trebuit să cadă, că e unit; și față de el a trebuit să învingă calvinul-lutheran Baronul Solymossy, al doilea mintuitor (nu cumva) al bisericei ortodoxe române și a unor slujitori ei; a trebuit, pentru că s'a promis congrua retrograd înbelșugată, mai adaus personal; sermanul Lucaciu a profesat credința curată fără aur și argint! — Aritate au fost toate părinte, dar scump plătită prin martirul neamului românesc. Fii convins că masa dtale, călesele dtale nu se vor lua în conziderare de naționaliști cinstiți! —

Nici lipsă nu o să avem de salutul Luncanilor adus prin tremurătorul glas al d-tale atit de duios, ca la capăt să ne înșelăm iarăși atit de amar și dureros.

Nu avem lipsă, pentru că pe nedrept acuzi poporul Luncan că e venal și lipsit de conștiință națională! Un preot, pretins a fi conziderat de lumea cinstită românească ca bărbat cu trecere, — care își caracterizează astfel pe poporeni săi și Lunca toată, șiesi își semnează sentința de osîndă!

Să pune apoi de apărător nechemat al tagmei preoțești, ca dela spatele preoților buni naționaliști, cum e și fratele dsale Ioan Popovici Bărsanul, pe cari dealtcum d-sa îi numește de prada tuturor, ca astfel să se apere pe sine mai cu succes. — Al smeilor, fific mai ești părinte Dimitrie!

Numai cit știi ce părinte Demil — Eu unul n'aș cuteza să esprim în fața fratelui d-tale Ioan (Bărsanul) — măcar că fratele sermanul este doar mai ușor iertător — dar nici în fața

preoților: Lazar din Prăjesti, Mihulin din Sebeș, Monția din Șicula, Ciorogariu din Moroda, Cosma din Răpsig, T. Micluția din Cuiedi, S. Micluția din Chertiș, Bodea din Laz, Draia din Ignești, Giurgiu din Buhaiu, Giurgiu din Hodiș, — și chiar alui Ardelean din Nădăcbești, apoi alui Ioniță Ardelean din Ineu etc. etc. și multor alții buni că:

„sunteți naționaliști de felul părintelui Dimitrie Popovici și protopopul Georgia“!

I-aș vătăma din cale afară, și am teamă cu nu aș eși în capăt cu ei!

Asemenea nu vei putea d-ta să faci nici miile de țărani cinstiți din cercul Ineului, ca, unul să rischeze o astfel de asemănare. Fiecare știe că ar comite o mare nedreptate, un mare păcat, încercînd să susție una ca asta.

Cei buni la o parte, cei rei la altă, să-i deschilim!

Iată proba vinovăției d-tale, părinte Dimitrie.

De aceea nu mai injura pe nime, faptele înseși te documentează cine ești, ce valoare ai. Părinte Dimitrie — nu mai încerca terorizări și ignorări, ci pachetează frumos și pleacă: „La carantină“!

Unul dintre Crișeni.

FOI PENTRU POPOR

de tot potrivite și pe înțelesul tuturor, sunt ale noastre dela Orăștie, cari sunt scrise așa, că fiecare om, cit de cu puțină învățătură, să priceapă deplin fiecare vorbă din ele!

Sunt scrise și întocmite anume pentru popor.

„Libertatea“ adună știrile politice din țară și din afară, și întîmplările.

„Foia Interesantă“ spicuște prin cărți și foi ce e mai ales și ce ar fi mai plăcut și folositor de a fi cetit de popor, cu scopul a împreteni îndeosebi tineretul cu cetitul. Prin spicuirii în istoria neamului, lucrează la întărirea sufletească a Românului, arătîndu-i pildele mari ale părinților și moșilor. (Vezi „Pagini alese“).

„Tovărășia“ vrea să lumineze pe oamenii nostri asupra căilor, pe care își pot păzi mai bine avutul lor, precum și asupra acelor, pe cari purcezînd, își pot înmulți acel avut!

Toate trei laolaltă aceste foi dau tot ce trebuie sufletului țaranului român, pentru a fi luminat și spre bine povățuit!

Și toate aceste foi, a căror preț este 8 cor. pe an, fiecare țaran le poate avea pentru neînșămnața sumă de 5 cor. pe an, iar de acum până la capătul anului, cu numai 2 cor. 50 fileri.

— Acei cari să inșotesc și cer să le meargă 5—10 ori mai multe „Libertăți“ cu tot attea foi Interesante și Tovărășii, toate pe o singură adresă (avînd adecă a fi trimise de aici în un pachet la unul din cei inșotîți), și soții avînd a-și duce foile dela acela în fiecare Sîmbătă, — aceștia le capătă cu numai 4 cor. 40 fil. pe anul întreg, sau cu 2 cor. 20 fil. de acum până la capătul anului (jumătate de an). Fiecare soț plătește cite 4 cor. 40 fil. (sau 2 cor. 20 fil. pe jumătate de an) și fiecăruia i-se vor trimite în pachetul celui unu, toate trei foile: „Libertatea“ cu „Foia Interesantă“ și „Tovărășia“.

— „Foi Interesante“ pentru tineret (adecă fără „Libertatea“ ori „Tovărășia“) să pot cere cit de multe, avînd a să trimite de fiecare „Foia Interesantă“ 1 cor. pe an sau 50 fil. pe jumătate de an. Atunci să pun în pachet de pildă 10 Libertăți cu cele 10 Foi Interesante și 10 Tovărășii ce să țin de ele, și peste ele, deosebit, încă 10—20 Foi Interesante pentru tineretul ce ar dori să capete această foită singură.

— Răspîndiți-le cit puteți mai mult în popor că prin ele răspîndiți lumina adevărată și inima românească cea mai curată!

Ediția II.

a poeziilor de Victor Bontescu!

Trecînd toate exemplarele din volumul de poezii ale dlui Victor Bontescu, am scos a doua ediție a lor care să află gata, de vînzare la Administrația foii noastre „Libertatea“.

Pentru a înlezni răspîndirea cit mai mare a acestui volum, în care cetitorul inteligent va găsi multe versuri de o rară frumșeță, mult spirit, mult haz și veselie tinerească, și multă poezie, — ediția a 2-a să vinde cu preț mai ieftin. Volumele din ediția întii să vinde cu 1 cor. 60 fil. și 10 fil. de porto, — ediție nouă o vindem cu

numai 1 cor.

și trimis francat (posta plătită)!

Recomandăm foarte mult volumul mai ales tinerilor și damelor tinere, cari vor găsi multă plăcere în cetirea acestor drăguțe versurii A să cere la:

Admin. „Libertatea“
în Orăștie (Szászváros).

Negustor român de vinuri!

VIN BUN

să află la subscrisul productor de vinuri.

Anume:

Vin vechiu din 1907, . . . 54 fil. litr.
Vin vechiu din 1908, . . . 48 " "
Rising și Rouse din 1908, 52 " "
Vin din 1909, 40 " "
Rising și Rouse din 1909, 42 " "
Mestecat de masă, alb, 1909 38 " "
Vin roșu din 1908, 52 " "

Prețurile cele mai joase. E vin din *coastele dealului* Világos (Șiria) nu de grădină, nici cîmpie, ci *din deal!*

— Fac cunoscut că, pentru a putea servi cit mai bine onoratul public, și pentru a-mi răspîndi minunatele vinuri cit mai departe, — am scăzut prețul ce il aveau până decurînd, cu cite 2 coroane la hecto.

— Un sfat cumpărătorilor privați: Vinul din butoaiele începute, să-l deșerte în sticle, pe care să le așeze apoi culcate în pivniță, că așa vinul nu să strică, — dar altfel să acrește și să mucezește.

— Butoaie dau împrumut, pe timp de o lună, în caz de lipsă pe două.

Vinul să vinde dela 50 litre în sus. Prețurile de mai sus sunt calculate pe un litru.

— Cînd mi-să napoiază vasele, să mi-să scrie în fract acurat adresa pe care au mers.

Rog onoratul public a-mi scrie curat: numele, comuna și gara!

Petru Benea,

proprietar de vie în Șiria Világos (Arad megye).

(772) 5—5

Cei-ce doriți să fiți scutiți

de

pagubele în vite!

Întrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite“ dela Orăștie (Szászváros), care asigură pe economi contra ori-cărei pagube în vite!

Precum s'a dat de știre prin foia „Tovărășia“, această Reuniune a intrat în viață *cu ziua de Dumineca Tomii!* Și dela aceea și încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rînduială cu înscrierea și plata taxei!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cit ți-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Plăți nu ai de făcut, decît cînd la un ortac din cercul tău s'a întimplat o pagubă în vitele asigurate!

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o «cuotă» (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei il plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor., asigurate, cite o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Incolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire și plătești ajutorul, cit ți-să vine pentru un caz de pagubă (de attea-ori 4 fil., cite sute de cor. asigururi. Plătești adecă înainte o pagubă).

Azi toți membrii Reuniunii, ori-unde s'ar afla ei, sunt membrii întiului grup (despărțămînt) cu scaunul în Orăștie. Precum asigurații vor sporii mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coprinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai cînd e pagubă în cercul lor. Numai la caz de epizootie (boală lipicioasă), direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celui alt, după îndemnul: „azi ție, mîne miel“ (726) 7—

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la cancelaria:

„Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie-Szászváros“

In jurul alegeri dela Boroşineu.

In numărul 143 al „Tribunei“ (din 22 Iulie n. a. c.) s'a tipărit „O jalbă din Răpsig“ iscălită de „Un răpsigan“.

Intreagă jalba e o jalnică și indignată plînsoare împotriva acelor alegători din Răpsig, cari și-au uitat chemarea lor de Români cinstiți și vrednici, și la alegerea de deputat din Boroşineu, au votat contra părintelui Dr. Lucaciu, candidatul partidului național.

Sufletul răpsiganului care a scris jalba, e adînc mișcat și supărat din cale-afară pentru nemerniciile fraților săi rătăciți, și din pricina aceasta scrie:

„Să luăm aminte, fraților, de zisa proverbului nostru românesc, că: „Nu i pădure fără uscături“, și pentru asta vrem și noi să arătăm pe cei mai bogăți din satul nostru Răpsig, cari vînzîndu-și neamul și lăsîndu-să de partidul național, au votat cu Solymosi, împotriva noastră. Iată-i toți pe rînd, că nu s mulți, decît patru: Ioan Iercan (Cicariu), care zice, că nici în ziua de Paști n'a trăit așa bine, ca la masa lui Solymosi. — Teodor Zopotă (Roșchița), care săturat de papricaș și-a pus o țigare lungă în bot, iar acasă suge pe cămișul din pipă. — Teodor Ardeleanu (Dudaș), care pentru 20 de coroane mai mare pagubă își face în opinci, că în toată dimineața scoală jidanul să-l adepă cu beutura Satanei, luată pe banii lui Iuda. — Pavel Chiș (Codrul), pe care fiul său, Ioan Chiș, pîzitor peste dolmă la canalul morilor în Voivodeni, l'a dus din ușa bisericii, dintre alegătorii cinstiți, în tabăra dușmană, întocmai cum duce țiganul măimuța la țîrg, să cîștige bani cu ea...“

„Rușine li-să cuvine, — scrie mai departe răpsiganul în jalba sa, — conducătorilor, cari s'au lăudat, că așa și așa vor duce poporul Rușine li-să cuvine părintelui Ioan Georgea și Pavel Dârlea din tabăra lui Mangra și fariseului Dimitrie Popovici, cari au votat cu Lucaciu, dar au lăsat pe locuitorii și parochienii lor să voteze împotriva noastră, cu baronii“.

La această jalbă era firesc, să se dea răspuns din partea acelor, cari s'au simțit vătămăți în cinstea lor națională, și răspunsul nu a întârziat. În numărul 149 al „Tribunei“ din (29 Iulie n. c.) a publicat părintele Dimitrie Popovici „O întîmpinare“, în care vrea să informeze publicul cetitor despre cele întîmplute la alegerea din Boroşineu și scrie:

„Dacă toți tac și nu răspund învinovățirii ce li-să aduce, eu nu voi tăcea, fiind și eu bănuț, iar de altă parte pentru-că mă simt vătămat în ambiția mea națională,

pe care nu o dau în schimb nici pentru întreaga lume.

„Că este oare vre-un păcat mai strigător la cer, decît a lovi pe cineva în ce are mai scump, în cinstea sa națională, fără dovadă și în totală lipsă de convingere?“

Despre pregătirile dinainte de alegere zice dl Dr. Popovici:

„Dl Dr. Vasile Lucaciu a venit în ziua primă la Cermei și Luncă. Timpul a foarte urf, încît în Luncă nu ne-a succes adunarea. Intreg turneul a durat numai 4 zile. În Cermei l-am primit ca pe un adevărat apostol național, martori pot să-mi fie cei 40—46 domni și doamne, cari l-au însoțit în Cermei. După masa comună arajată pentru toți în onoarea candidatului în casa mea, i-am pus la îndemână împreună cu frații Chera, trei căleșe (trăsuri) pe timpul umblării prin comune. Eu l-am însoțit în toate comunele din cerc, ținînd alături de alți fruntași vorbiri indemnătoare. Am vorbit cu fieștecare alegător în mai multe rînduri și i-am rugat să voteze cu candidatul nostru. Aproape toți mi-au făgăduit că vin cu mine. Dimineața, cea mai mare parte a trecut în tabăra contrară trimițîndu-mi vorbă, că, după ce vor pune mîna pe bani, la urmă vor trece la noi. N'au trecut însă, căci după cum să vorbește, banii i-au căpătat numai după votare.

Rog acum publicul cetitor să judece, că mi-am împlinit datorința mea de Român, ori nu?“

Acesta e miezul întîmpinării. Urmează apoi întrebări adresate de-adreptul Răpsiganului care a a scris jalba, și care nu stau în legătură cu alegerea, ci privesc numai pe părintele D. Popovici și pe „Un răpsigan“.

Ca totuși să aibă publicul cetitor cunoștința și despre felul cum și-au scris unul altuia în public, spicuiam cîteva șire din acestea:

„Îmi pare rău — zice dl Dimitrie Popovici — că nu te-ai iscălit să te cunosc ce pană ești! Ce merite naționale ai? Pe ce bază îți iei dreptul a scrie despre aceia, a căror curele nu ești vrednic a le deslegă? Suferi poate de mîncărime de scris în jurnale? Oare nu ești cel ce nici n'ai votat cu candidatul național, cel ce un pas n'ai făcut în interesul candidatului național, cel ce ai încercat a te impune de candidat? Îți recomand de altădată să te convingi, să rumegi ceea-ce pui pe hîrtie, să scrii mai fin, să nu strici gustul cetitorilor, iar dacă nu știi, lasă peana pe sama celui ce știe, iar dă ia fereștrăul, că poate îl vei ști mînul mai bine.

„In sfîrșit te mai provoc odată, că, dacă știi, că și eu am vîndut alegători din Luncă, să documentezi! căci la din contră te declar de un „porc de cîne!“

Așa a scris părintele Dimitrie Popovici întîmpinarea sa, și la asta s'a trimis „Tribunei“ un răspuns, pe care însă „Tribuna“ n'a voit să-l mai publice.

Ni-s'a trimis atunci acest răspuns nouă, pentru-că dl D. Popovici atacînd cu vorbe foarte aspre în scrisoarea sa ieșită în o foaie, celor atacați să cădea să li-să dea în o formă oarecare puțința a să apăra și ei tot prin vre-o foaie.

Iată răspunsul ce să dă asprilor din scrisoarea părintelui Popovici:

Onorată redacțiune!

Apărînd în ziarul „Tribuna“ o declarațiune a dlui Dimitrie Popovici din Cermeiu bine voiți a-mi da loc următoarelor mele deslușiri:

În nrul de 29 Iulie, n. al „Tribunei“ s'a publicat o întîmpinare a dlui Dimitrie Popovici din Cermeiu la cele scrise de un „răpsigan“ care prin scrisoarea sa, asemenea cu „a doua jalbă din Răpsig“ a călcat puțințel pe dl preot Dimitrie Popovici la bătăture, așa încît acesta — uitat cu totul de poziția sa socială, pe numitul autor îl tratează cu epitetul „porc de cîne“.

De sigur că părintele Dimitrie e nemulțumit cu sine. Ba cît este el de dosnic la gîndire parcă-l aud cum va răcni: „Să văd, cine va mai cuteza să mă vatemă în ambițiunea mea națională!“ — Am rețeta: „Dacă nu documentezi, ești: „porc de cîne“!..

Cu astfel de oameni nu-i de-a discuta.

Dacă totuși mă amestec în discuția dintre părintele Dimitrie Popovici și dintre acel „un răpsigan“, este, pentru-că nu pot lăsa fără nici o observare învectivele din cale afară cutezate și nici tenorul absolut falș al întîmpinării dlui Dimitrie Popovici.

Să ierte dl preot din Cermeiu, dar felul, cum încearcă d-sa să se justifice, nu e potrivit să deslușească chestia. Manevrări cu espresii „porc de cîne“, sunt arme cu două tăișuri. Împărți atari epitete, dar încît cetitorul nu este deplin convins de nevinovăția ta, nici că lasă să ajungă acest epitet până la adresa celui țintit, ci țî-l remite el, publicul cetitor deja, și încă preparat cu cîteva adausuri.

Peste tot așa să vede că dl preot Dimitrie Popovici nu e conștiu de adevărul, că față de acuzarea de purtare perfidă în cele politice, nu e destul să mergi și să răcnești: dove-dește! — Pentru-că în atari cazuri probele nu odată sunt superflue. Înțeleg cazuri, cînd părerea obștei este deja crista-

lizată, cînd adecă acuzătorul dă espresie sentinței de-adreptul formate deja în pieptul celor credincioși sfintei cauze a neamului nostru.

Și ori-cît i-ar cădea de greu dlui Dimitrie Popovici, trebuie să i-să spună franc în față, că „Răpsiganul“ a dat espresie opiniei publice din întreg cercul electoral al Ineului, cînd l'a descris pe d-sa de naționalist de cei cu doi bani în trei punți.

A trecut timpul fregoliștilor nostri politici, cari între naționaliști jucau cu succes rolul de mari naționaliști, până ce tot atunci între „patrioți“, erau cei mai servili. Jocul, pe cît de trivial, pe atît de infam, azi nu mai poate succede. În focul luptei iese arama pe față. Azi înzadar își bate cineva pieptul cu mare pozare că, vezi Doamne, sfinte, nu suferă să fie bănuț în „reputațiunea sa națională!“ — Nu-i un țaran mai deștept într'un sat, care să nu știe cumpeni că preotul ori învățătorul său, în cele politice cît cumpănește?

Ad vocem „reputație națională!“ Ce crezi d-le părinte Dimitrie Popovici, este oare această reputație un avut propriu al d-tale, în care n-ar avea nime dreptul să te atingă nepedepsit? Ești în grozavă rătăcire!

Reputația națională este o distincție care să tînde fiecărui luptător național drept răsplată a purtării sale de cătră opinia obștei naționaliste.

Ea o dă și iar ea, opinia obștei, și-o ia, osîndîndu-te fără apelată!

Și cînd țî-a detras odată opinia generală a naționaliștilor aceea reputație națională, înzadar zbieri: „Nu mă las atîns!“!..

Nu o mai ai, și gata!

Om de bună credință nu-și ia aerul de-a ignora părerea obștească, nici cutează a se face că nu știe de ea, dacă cumva pe nedrept devine judecat; ci își dă bine seamă de situație, și în loc de inzulte și în loc de-a să pune el de cătră pădure pretinzînd „documentare“ — vine cu justificări obiective, cu scuze sincere, cu promisiuni solemne, și peste tot cu voce calmată și espresii cinstite.

Și nu odată s'a întîmplat,